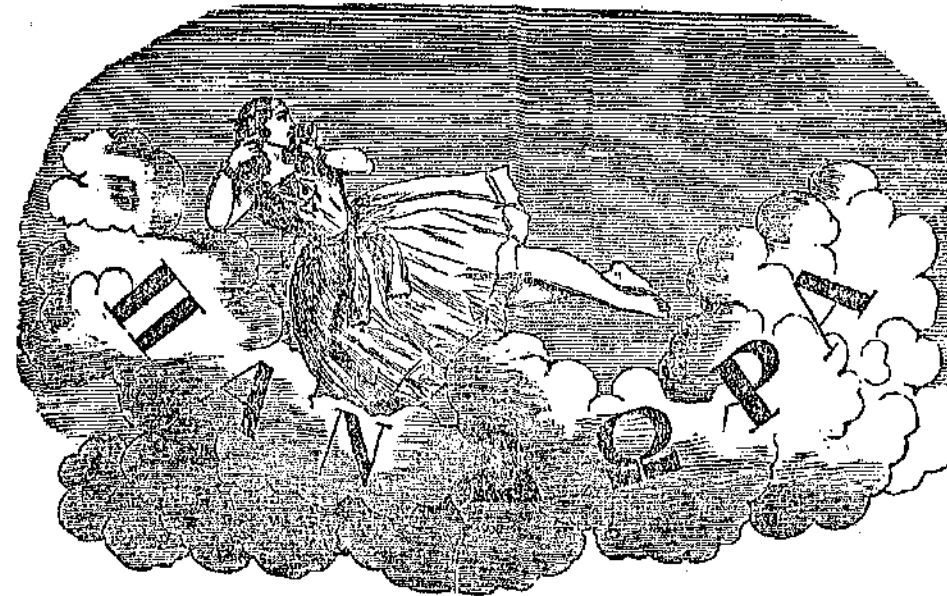

15 ΔΕΚΕΜΒΡ. 1852.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

ΦΥΛΛ. 66.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

—ο—

Ἐπειδὴ ἐξέλιπεν ἀπὸ τὸ Γραφεῖον τῆς Παν-
κράτος ὁλόκληρος ὁ τόμος τοῦ πρώτου ἔτους
αὐτῆς, ὅσοι ἔχοντες τοιοῦτους εὐχαριστοῦνται
νὰ τοὺς πωλήσωσιν, ἄς τοὺς στείλωσιν εἰς αὐ-
τό· καὶ ἐὰν μὲν ᾖναι πολλὰ μεταχειρισμένα τὰ
φυλλάδια θέλουσι λάβει ἀνὰ δρ. 8. τὸν τόμον,
ἐὰν δὲ μετρίως, ἀνὰ 10.

Τὸ γραφεῖον τῆς Πανδώρας ἀγοράζει προσ-
εῖτι καὶ τὰ ὑπὸ Στοιχ. Β. καὶ Γ. φυλλάδια.

—ο—

ΚΑΡΔΑΝ Ο ΔΙΓΑΜΟΣ

ΤΟΥ ΜΕΡΙΗ.

—ο—

Παρά τὴν ἀκτὴν τῆς Τουλῶνος, καὶ τοὺς δυτι-
κοὺς τῶν παρακειμένων ὁρίων πρόποδας, οἱ λόφοι
ὅλοι κόσμοῦνται ἀπὸ ἀγροικίας ὡραιάς, τὰς τερπινο-
τάτας ὅλης τῆς Προβεγγίας, ἀφορώσα πρὸς τὴν θά-
λασσαν, πρὸς τὸν λιμένα καὶ τὰ ἠγκυροβολημένα

πλοῖα, καὶ ἔχουσας θάλαμους λαμπρὰν καὶ ποικίλῃν. Κατὰ
τὰς θέρεινὰς ἐσπέραις ὅλαι αἱ οἰκογένειαι κάθην-
ται ἐπὶ τῶν δωμάτων, καὶ ἡ ἡροσπερὰ θαλασσίᾳ
αὖρα τὰς ἀποζημιοῖ ὅπως οὖν διὰ τῆς ἡμέρας τὸν
πνιγερὸν καύσωνα.

Οἱ πρῶτοι ἀστέρες τῆς ἐννάτης Ἰουνίου τοῦ 1832
ἐκτιλβον ἤδη εἰς τὸν οὐρανόν, ὅταν ἐν τῇ σιγῇ τῆς
νυκτὸς ἡμερότητι αἴφνης κρότος κανονίου, ἀνταχῆσας
εἰς τὰ πέριξ ὄρη καὶ τὰς κοιλάδας. Μετὰ τοῦ κρό-
του δὲ τούτου, τρέμου ἡλεκτρικῆς κλονισμὸς διατάρα-
ξε τὴν ἡρεμίαν τῆς βραχυτέρας καὶ ὠραιοτέρας θε-
ρινῆς νυκτὸς· καὶ πανταχοῦ ἐπὶ τῶν δωμάτων, ὅ-
που ἐκάθητο συνομιλοῦντες νέοι καὶ νέαι, ἤκούετο
τὸ ἐπιψόφημα: α Ἐὶς κατ'ὶδικος ἐδραπέτευσε· ο
καὶ ἐκάττη τῶν οἰκογενεῶν ἐκείνων, αἰτίνες ζῶσι
μεμονωμένοι ἐπὶ τῶν ἀγροικιῶν των, ἐφαίνετο ὡς φο-
βουμένη μὴ αἰφνης πέσῃ εἰς τὸ μέσον τῆς ἀνθρωπό-
μορφῆς τις τίγρις, δραπετεύσασα ἐκ τοῦ θηριοτροφείου
τοῦ ναυστάθμου τῆς Τουλῶνος.

Ἄν ὑπῆρχε τις νὰ παρατηρήσῃ τὴν ταχέαν ἐκεί-
νην πορείαν τῆς φρίκης, ὡς διεδίδετο ἀπὸ προσώπου εἰς
πρόσωπον δι' ὅλων τῶν πέριξ κοιλάδων, μετ' ἐκπλη-
ξιας ἤθελεν ἰδῆ τὴν ἱλαρότητα οὐδόλως παραχθεῖσαν
ἐπὶ τῆς μορφῆς μιᾶς μόνης οἰκογενείας, ἥτις ἐκά-
θητο ὑπὸ ἀναινδράδα, μεταξὺ τοῦ λιμένος καὶ τοῦ
ἔρους κειμένην. Ἀλλ' ἡ ἀφοβία αὕτη τινῶν ἐν μέσῳ
τοῦ κοινοῦ τρέμου, εἶναι εὐεχέστερος, διότι πρὸ ὀλίγων
μῶν ἡμερῶν εἶχον φθάσει ἡ Κ. Μελλὰ καὶ ἡ θι-
γάτηρ τῆς Ἄννα ἀπὸ Νεοβοράκου εἰς Τουλῶνα, πρὸς
ἀποπεράτωσιν σπουδαίας οἰκιακῆς ὑποθέσεως, καὶ

είχον μισθώσει ώραίαν επαυλιν, ὀλίγον ἀπέχουσαν τῆς θαλάσσης καὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ. Ἐκλήθητο δὲ εἰς τὸ δῶμα μετὰ τῶν κυριῶν, ὅταν τὸ πυροβόλον ἀντήχησεν, εἰς γηραιὸς ὑπηρέτης, καὶ δύο ὑπηρέτριαι ἐξ Ἀμερικῆς. Ἐπειδὴ λοιπὸν οὐδεὶς ἐξήγγισεν εἰς τοὺς ξένους τὴν σημασίαν τῆς ἐκπυροσφορῆσεως ἐκείνης, τὸ ἐθεώρησαν ὡς φυσικωτάτην περίστασιν εἰς πόλιν πολειμικὴν, καὶ οὕτως κτλ. διεκοφάν τὴν συνδιαλέξιν των, ὅταν τὴν ἤκουσαν.

Ἡ τυρλὴ γυνή, ἡ μάλλον ὁ ἀγνωστος νοῦς ὁ τὴν ἐμπαρμέναν καθύδα, ἔφερε τὸν δραπέτην πρὸς τὸ μέρος τῆς γηραιᾶς τῆς Κ. Μελλά. Ὁ ἀβρωπο-οῦτος, εἶχεν ἐγκαταλείψει διαβόητον ὄνυμα ἐν τοῖς αἰσχροῖς χρονικοῖς τοῦ πανθαυμαίου τῶν κακοῦ-γων. Αὐτοὶ ἦσαν ὁ περίφημος Καρδάν, ὁ στιγματισθεὶς καὶ ἀποκαταθείς εἰς διαβίον δεσμὴ διὰ διαγυμνὰς μετὰ πλάστογραφίας. Ἐπὶ δύο μῆνας ἐβόλιζε τὸν σιδηρὸν κρίκον ὅστις τὸν συνέδεε μετ' ἐνὸς τῶν συγκαταδέτων του, καὶ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ὅταν οὗτος ἐκαύθη εἰς τὸν ἥλιον, ἐντὸς τοῦ ναυπηγείου, ὁ Καρδάν ἐβράχυνε τὸν κρίκον καὶ δραπέτευσεν, ὁ δὲ σύντροφός του, μετὰ βίαν ὕπνου ὃν ὑπέλαψεν ἀπὸ τοῦ δισημυλιακοῦ των τὴν ἐπαγρύπνησιν, ἰδὼν ὅτι ἔμεινε μόνος, ἐκρύβη εἰς σπήλαιον ἐσχηματισμένον ἀπὸ δοκού καὶ σκεπασθὲν, καὶ περιέμενε στιγμὴν κατὰλληλον, ὅπως φύγῃ καὶ αὐτός. Ἀλλὰ τὴν ἐπαυ-ριον εὐρέθη καὶ συνελήθη· τοῦ δὲ Καρδάν ἡ δραπέτευσις ἐνόηθη μόνον τὴν ἐσπέρην τῆς προτερείας.

Ὁ διαβόητος οὗτος κακοῦργος ἦτον τότε τριακον-τούτης, καὶ πρὸ τεσσάρων ἡδὴ ἔτων καταδικασμέ-νος εἰς τὰ δημοσία ἔργα. Τὸ ὑψηλὸν καὶ εὐρύμουν του ἀνάστημα, οἱ εὐγενεῖς τρόποι του, ἡ ὠρὰ καὶ ὑπερῆχος του μορφή, ἡλεγγρον κακοῦργον τῆς ἀνωτάτης κοινωνίας, ὃν περιέβαλλεν ὁ ἐρυθρὸς ἐπεν-δύτης, ἡ στολή τοῦ κατὰδικου, ἥτις ἰσοπεδοῦ πλά-τας τὰς τάξεις. Ἀλλὰ τὴν νύκτα ἐκείνην ὁ Καρδάν εἶχε βίβει τὸν ἐπενδύτην εἰς τὰς τριβόλους. Ταχὺς δὲ, εὐαίηντος, εὐκωστος, ἔτρεχε μετ' ὅλης του τῆς δυνάμεως, καὶ τὸ σπεῦδόν του βέδισμα ὁμοίως μᾶλλον πτήσιν σαρκοφάγου ὀρνέου, ἢ σκιρτήματα πᾶνθρος. Φθὰς δὲ ὑπὸ τὰ μέγαρα δένδρα τῆς οἰ-κίας τῆς Κ. Μελλά, ἐκρινεν ἐκ πρώτου βλέμματος, τὸ ἔδαφος διὰ τῆς λεπτῆς ἐκείνης αἰσθήσεως, ἣν ἡ φύσις δίδωσι τοῖς θηρίοις, καὶ ἀναγγέλλει ὡς αἰλουρος εἰς δοκὸν τινα προσανακλιμένην εἰς τὰ ὀπί-σθια τῆς οἰκίας, εἰσῆλθεν εἰς τὰ δωμάτια τοῦ πρώ-του ἀνωγαίου, καὶ μετὰ πέντε λεπτά εἶχεν ἤδη ἐ-ξετάσει τὰ πάντα, εἶχεν ἰδῆ ἐν τῷ σκότει ἐκαστον ἀντικείμενον, ὡς ἂν τὸν ἐφώτιζεν ἡ φλόξ τῆς πυρ-ρᾶς κόρης τοῦ ἢ τῶν σπινθηροδόλων τοῦ ὀφθαλμῶν.

Ἄν οἱ τοιοῦτοι ἄνθρωποι ἔχουν ἐπ' ἀγαθῶ τὴν ἐξάρτησιν αὐτῶν ἱκανότητα δι' ἧς ἐργάζονται τὸ κα-κόν, τὸ ἀνθρώπινον γένος ἔθελεν ἐντὸς ὀλίγου ἀνα-πλασθῆ.

Ὁ Καρδάν εἶχε χρήματα τινα ἐντὸς τοῦ γραφείου καὶ τὰ ἐτύλιξεν εἰς τὸν πρῶτον χάρτην ὃν ἤκουσε πρὸς τὸν ὑπὸ τὴν χεῖρά του. Περιωρίσθη δὲ εἰς τὴν μικρὰν ταύτην ποσότητα, ἥτις τῷ ἤρκει διὰ τὰς

πρώτας καὶ μᾶλλον κατεπειγούσας ἀνάγκας, καὶ ἀπὸ τῶ παραθύρου ἐπὶβῆσεν εἰς τοῦ κήπου τὸ ὄργωμ-νον ἔδαφος.

Ὅταν δὲ διηύγαζεν ἡ ἀνατολή, εἶχε φθάσει εἰς τὴν ἡφαιστίον κορυφὴν τοῦ Εὐνίου, ἧς τὴν ἐπιδεσμί-νην λάβαν περικαλύπτουσι νέφη· ἐκεῖ ἠγόρασαν ἐ-δύματα ποικίλους καὶ τινας αἰγας, καὶ τὴν ποιμαν-τικὴν ῥάβδον κρατῶν, κατέβη εἰς τὴν ἀπέναντι πε-διάδα.

Ἠξέμερον δὲ βῆ πάντοτε πᾶσα μεγάλη ὁδὸς φέρι-εἰς μεγάλην πόλιν, παρακολουθῶσα τὴν πρῶτην μα-κρὰν καὶ εὐρεῖαν λευκὴν ταινίαν ἣν ἀπέντησεν ἐκ-πρὸς του, καὶ κατ' ὁδὸν ἤσπαστο τοὺς χειροφιλα-κας αἰτίνας συνάδων τοῦ δραπέτης, τοὺς ἐν ἀδία-ναύτας, τοὺς ἀπ' Ἀφρικῆς ἐπιστρέφοντας στρατιώτας, τοὺς σχολαστάς, τοὺς ἀλλότας μοναχούς, καὶ ὅλον τὸν παράδοξον καὶ ποικίλον ἐκεῖνον πεζὸν ὄμιλον τῶν ἀνάγκας κινούμενον ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ μεταξὺ Τουλῶνος καὶ Μασσαλίας.

Ἀπὸ τὴν πέπλον προστατευόμενος τῆς νυκτός, εἰς-ἔλθεν ὁ δραπέτης εἰς Μασσαλίαν, ἐγκαταλείψας τὰ πρόδικτά του ἐντὸς τῆς πόλεως, καὶ ἐμείψατο μικρὸν ὡματίον εἰς ἓν τῶν εὐτελῶν ξενοδοχείων ἐκείνων, ὅπου καταλύουσι πεζοὶ καὶ ἑφιπποὶ, ἀλλὰ πρὸ πάν-των πεζοί.

Αὐθιῶν τότε ἀπὸ τὸν κόλπον του τὰ χρήματα ὅσα τῷ ἔμεινον, ἵνα τὰ μετρήσῃ, εὗρεν ὅτι τὰ περι-καλύμματα αὐτῶν ἦσαν δύο ἐπιστιλαί, καὶ ἐξ ἀρ-γίας ἤρχισε νὰ τὰς ἀναγινώσκῃ. Ἡ ἀνάγνωσις δὲ αὐτῆς, ἣν ἤρχισε μετ' ἀδιαφορίας, συνέστηλε μετ' ὀ-λίγον τοὺς μυῖνας τοῦ προσώπου του, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς παράδοξον ἔκφρασιν. Ἠγέρθη ἐπομένως, ἔβην κεκλιμένον τὸ μέτωπον, τεταμένους τοὺς ὀφθαλ-μούς, ἐπὶ τῶν τῶν γρόνων, ὡς ληστής εἰς πᾶν ἐγκλημα ἀπεσκληρυμένος, ὅστις ἐξ ἐμπνεύσεως ἀ-νακαλύπτει νέου ἐγκλήματος ἀφορμήν. Ἔβουσε καὶ οἱ κακοῦργοι τὰς αἰφνυδίας ἐλλάμψεις αὐτῶν, καὶ ἐντὸς τοῦ ἀέριτου ὄργωντος ἔγχεφάλου των ἀνα-φύονται τὰ καταχθόνια σχέδια μετ' ὅλης τῆς πανο-πλίας τῶν προδοσιῶν καὶ τῶν νικηφόρων των δόλων.

Αἱ δύο αὐταὶ ἐπιστιλαὶ ἦσαν μακρόταται, καὶ ἡ μὲν ἐχρονολογεῖτο ἐκ τῆς Βουρβονικῆς νήσου, ἡ δὲ ἐκ τοῦ Νάβελπιδος Ἀκρωτηρίου. Διὰ νὰ μὴ καταλά-βωσι πολλὴν τόπον ἐδῶ, θέλωμεν περιορισθῆ εἰς βρα-χεῖαν αὐτῶν ἀνάλησιν, καὶ ἀνέξει αὐτάς εἰς τὴν ἀπλου-στεράν των ἔκφρασιν. Ἰδοὺ ἡ οὐσία τοῦ περιεχο-μένου των.

Ἡ Κυρία Μελλά, πρὸ ἐνός καὶ ἡμίσεως ἔτους χηρέσασα, εἶχεν ἐγκαταλείψει τὸ Νευσάρακον, ὅ-που ἀπέθανεν ὁ σύζυγός της, καὶ μετὰ εἰκοσαετῆ ἀ-πουσίαν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Εὐρώπην. Δὲν ἐπέστρεψε δὲ κινήσεια ὑπὸ νοσταλγίας· ἀλλ' ὁ Κ. Μελλά, ἐκ Βρετανίας τῆς Γαλλικῆς καταγόμενος, εἶχεν ἀπο-κτήσει ἄλλοτε μέγαν πλοῦτον, εὐεργετηθεὶς ὑπὸ τινος φίλου του, τοῦ Κυρίου Κεβριάνου, εὐγενούς ὅστις πτω-χεύσας ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως, δὲν ἀπέζημιώθη. Εἶχε δὲ ὁ Κ. Κεβριάνος ἓνα υἱὸν μονογενῆ, καλούμενον Ἀλ-βέρτον, ὅστις οὐδένα πόρον ἔχων νὰ περιμένῃ ἀπὸ

τῆς πτωχῆς τοῦ οἰκογενεῖας, ἐνηγαλίσθη τὸ ναυτι-κὸν στάδιον· ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν εἶχεν ὑγείαν ὅσον εἴραστον ἀπαιτεῖ ἡ ναυτικὴ ὑπηρεσία. Ἐκπνέων δ' ὁ Κ. Μελλάς, διὰ διαθήκας του διέταξε τὸν γάμον τῆς θυγατρὸς του μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ εὐεργέτου του ἐπὶ ῥοῖς τοσοῦτον ἐλευθερίοις, ὥστε δι' αὐτῶν ἀπέ-διδεν εὐγενῶς τὸ ὄφλημα τῆς εὐνομοσύνης του. Ἡ δὲ χῆρα τοῦ Κ. Μελλά, τυρλὸς ὑπακούσασα εἰς τὴν ἐσχάτην θελήσιν τοῦ ἀνδρός της, συνέδεσεν ἄλ-λογραφίαν μετὰ Ἀλβέρτου τοῦ Κεβριάνου, καὶ εἶρε τὸν νέον τούτον προθυμώτατον, ὡς ἦτον ἐπὶ-μενον, εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὑπατάτης θελήσεως τοῦ πατρός της Ἀννης. Ἀπερσάσθη λοιπὸν νὰ συνέλ-θωσιν αἱ δύο οἰκογένειαι εἰς Τουλῶνα περὶ τὸν Ἰού-λιον, ὅτε ὁ Ἀλβέρτος Κεβριάνος ἐμελλε νὰ φθῇ ἐκ Πονδixῆς ἐπὶ δημοσίῳ πλοίῳ, καὶ ἀμέσως μετὰ τὴν ἀφίξιν του νὰ τελεσθῇ ὁ γάμος των μετὰ τῆς Ἀννης. Ἡ Κυρία Μελλά μετὰ τῆς θυγατρὸς της ἔβησεν πρώτη εἰς τὴν ὑπερβαίνειον ταύτην συν-έντευξιν.

Μικρὸν δὲ γραμμάτιον προσηρτημένον εἰς μίαν τῶν δύο τούτων ἐπιστιλῶν, ἀναγγέλλει τὸν θάνατον τοῦ Κ. Κεβριάνου· δὲν ἦτον δὲ αὐτὸ γεγραμμένον ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ Ἀλβέρτου, καὶ προήρχετο ἐκ Νάντης.

Ἦντε συνέλαβε μετὰ μακρὰν σκέψιν ὁ Καρδάν μίαν τῶν ἀλλοκότων ἐκείνων ἰδέων, ἧς διὰ καταχθόνιων μηχανημάτων κατορθεῖ ἐνδοτε νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ παντὶν πνεῦμα τῆς κακοῦργίας. Καὶ πρῶτον μὲν δὲν ἀπέσπεν ἀμέσως τὸ πενυχρὸν ἐνδύμα του, φο-βηθεὶς μὴ ἡ αἰφνυδία τοῦ μεταμύρφωσις κινήσῃ τὴν ἐνοδόχου τῆς ὑποψίας. Ἦρχισε λοιπὸν κατ' ὀλίγον νὰ μεταποιῇται, ἀγνοῶν καὶ ἐνδύμενος τὸ ἐν μετὰ τὸ ἕτερον τὰ φορέματά του, ἐπειτα δὲ κατέλυσεν εἰς ξενοδοχεῖον ἐπιφανέστερον, ἀφ' οὗ ὅμως οὐ μόνον ἔβλεπε τὴν κόμην καὶ τὸ πρόσωπόν του, ἀλλὰ κα-τάρθωντο ν' ἀλλάξῃ καὶ τὸ σχῆμα τοῦ σώματός του, καὶ τὸ βέδισμά του καὶ τὴν φωνὴν του. Πέποις ὢν ἔκτοτε βῆ οἱ ἰγνυλάται τῆς ἀτυχημένης δὲν ἐδύναν-το νὰ τὸν ἀνακαλύψωσιν, ἤρχισε νὰ ζῇ τὴν ἀνακα-λύψῃ αὐτὸς φίλον τινα αἰτίαν του, εἰς ἓν τῶν ἀν-τρῶν ἐκείνων, ὃν τὴν ἀτυχημένην πυκνοῦσιν αἱ ἀ-ναθυμιάσεις τοῦ ταβάνου καὶ τοῦ οἴνου πνεύματος, καὶ ἃ κρύπτουσιν αἰσχυρόμεναι αἱ μεγάλαι πόλεις εἰς τὸ σκότος τῶν βδελυροτέρων συναικιῶν.

Ὁ Γάλλ καὶ ὁ Αὐστέρ εἰσι παῖδες ἀπέναντι κα-κουργοῦ δραπέτευσαντος ἀπὸ τὸν ναύσταθμον τῆς Τουλῶνος· διότι οὗτος ἔχει, ὅπως ἀναγνωρίσῃ ἓνα τῶν ὁμοίων του, ἔκτον τι αἰσθητήριον, τὴν ὀσφρῆσιν τοῦ ἐγκλήματος. Ὁ Καρδάν παρετήρησεν εἰς ἓν τῶν πνιγρῶν ἐκείνων καταγωγίαν τῆς κραπέλης ἐκ τῆς ἀρχαίας πόλεως τῆς Μασσαλίας, νέον εἰκοσιπέντε ὡς τριῶντα ἔτων, ἔχοντα ὠχρὸν καὶ νευρικὸν τὸ πρό-σωπον, πρασίνοιο καὶ ὑελώδεις τοὺς ὀφθαλμούς, δι' ὅλης τῆς συμπεριφορᾶς του ἐλέγγοντα ἀποστρεφὴν πάσης ἐργασίας, καὶ εἰς τὸ βλέμμα του φέροντα τὴν ἀντανάγκαν βδελυρῶν ὀρέξεων. Ἡ ἐνδυμασία τοῦ ὄντος τούτου, ἐσχισμένη εἰς ῥάκη, ἔφερεν ὅμως

ἔχνη ἀρχαίας ἀνέσεως, καταστραφείσης ὑπὸ τῆς ὀ-κνηρίας. Ἐκαστον τῶν ἐνδυμάτων του εἶχε ποτὲ διαπρέψει εἰς τὸ ἐργαστήριον περιργίου τινος βάρ-πτου κατ' εἰσοχὴν λησμονηθείσαν ὑπὸ τῆς ἐρημερί-δας τοῦ συρμού· ὅτι ὅμως ἐπεσώδιδεν ἀγῆθ καὶ μυ-σαρὴν πενίαν, καὶ ἀκαταγώνιστον ὀκνηρίαν, ἣν ὁ λημα-δέτης του, ὁ δικλυθεὶς σχεδὸν εἰς κλωστὰς στιλπνὰς ἀπὸ λίπος, καὶ οὗ ὁ κῆρυς δὲν κατόρθου νὰ κρύψῃ τοῦ χι-τῶνος τὴν ἀπουσίαν.

Ταχέως ἐσχετίσθη ὁ Καρδάν, διὰ τῆς συμπαθείας τι-νῶν πόσεων οἰνοπνεύματος μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τού-του, καὶ ταχέως ἀναγνώρισεν ἐν αὐτῷ μίαν τῶν ἀ-δραστῶν ἐκείνων φύσεων, ἀδρανῶν καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ ἐγκλημα, αἰτίνας κακοῦργουσι μόνον ὠθηόμεναι ὑπὸ ξένης ἐπιρροῆς. Ἀλλ' ὁ πανοῦργος Καρδάν, δὲν ἀνεβίβασεν αὐτὸν εἰς τὸ ἀζῶμα βροθοῦ του, πρὶν ἐπὶ τινος ἡμέρας τὸν σπουδάζῃ ἀκόμῃ, καὶ ἐμικαθύνη εἰς τὴν χαρμὰς τῆς αὐτοῦ. Ὅταν δ' ἐνόησεν αὐτὸν ἄξιον τῆς ἐμπιστοσύνης του, ἀφ' οὗ πρῶτον τὸν ἐφιλοδώ-ρησε τινὰ πεντάγρακον, τῷ ἀπεκάλυψε τοὺς σκο-πούς του. Ἐκτοτε ὁ εἰς τῶν ληστῶν τούτων ἀνεδείχθη διούλος τυρλός, ὁ δ' ἄλλος ἀπόλυτος κακὸς ἄρχης.

Ὅπως ὅμως εὐσώδῃ ἡ ἐπιχειρήσις του, ἐχρειάζετο ὁ Καρδάν περισσότερα χρήματα ἀφ' ὅσα εἶχε κλέψει ἀπὸ τῶ γραφείων τοῦ Κ. Μελλά· ἀλλὰ τε δὲ καὶ αὐτὸς εἶχεν ἐκπύκναι σχεδόν. Ἀλλὰ τὴν πρόσημα ὑπερνεκλήθη μετ' οὐ πολλῇ. Οἱ ἀργυρομοῦνοι τῆς Μασ-σαλίας δὲν εἶναι ἀπόβητοι, διότι ἐκθέτουσιν ἀμελῶς καὶ προμελῶς τοὺς βελαντινισμοὺς τὰ νομίσματά των, τὰ διπλᾶ των Ναπολεόνια, καὶ τὰ ἰσπανικά διατελᾶ των. Ὁ Καρδάν λοιπὸν, ὅστις ὅταν ἤθιλε καθίστατο τοῦ δακτύλου αὐτοῦ νομίσματος, ἀλλότῃσιν δύο λαοδησίαις, ὅπως δύο κυλίνδρους Ναπολεονίων μ' ὅλην τὴν ἐπιτεξιοσύνην καὶ τὴν ταχύτητα ἡσκη-μένου θαυμασποιοῦ, ἡ ἰδοῦ γήνητος. Αὐτὸν δὲ λα-βὼν τὴν μεταλλικὴν ἐπικουρίαν, ἠορθάνετο εἰς ἐαυτὴν τὴν δύναμιν νὰ κατακτήσῃ τὴν Περούβιν.

Ὁ αὐτοχρήματος οὗτος συνωμότης τοῦ Καρδάνος ἐ-καλεῖτο Βαλεντίνος Βαλέρτος. Διετέρας δὲ ἐκ τῶν δύο ὀνομάτων του μόνον τὸ κύριον, ὑποκαθίς τὸν θαλασσοπόλον τοῦ Καρδάνος, ὅστις μετωνομάσθη Ἀλ-βέρτος Κεβριάνος. Ἡ ἀποσταλὴ ἡ ἀνατεθείσα εἰς τὸν Πρωτόν ἦτον δυσκολωτάτη, ἂν καὶ ἀντιβαστάτας τῷ ἔδωκεν ὁδὸν τῆς διδασκαλίας καὶ αὐθέντης του τὸν διέταξε δηλαδὴ ν' ἀπείλθῃ ὡς πρόδρομος εἰς τὴν ἐξοχὴν τῆς Κυρίας Μελλά, καὶ νὰ κατεσκοπεύσῃ ἂν τὸ δῶμα δύναιτο ν' ἀρχίσῃ ἀκινδύνως.

Ἐνδεημένος λοιπὸν ὁ Βαλεντίνος ὡς ὑπερέτης εὐ-γενούς οἰκίας, ἀπῆλθεν εἰς Τουλῶνα, ὅπου λαβὼν λείψαν, μεταβίβασθη εἰς τὴν ἐξοχὴν τῆς Κ. Μελλά, ὀλίγον πρὸ τῆς ὁδοῦ τοῦ ἡλίου. Πρὸςκοινοθεὶς δὲ τὸ μέρος του μετὰ πολλῆς ἐπιτεξιοσύνης, ἀνέγγειλεν εἰς τὰς δύο κυρίας ὅτι Ἀλβέρτος ὁ Κεβριάνος εἶχε ῥηθῆναι ἐκ τοῦ Νάβελπιδος ἀκρωτηρίου εἰς Νάντην ἐπὶ πλοίου ἰδιωτικῷ, διότι μὴ ἀντέγων εἰς τοὺς καμὰ-τους τῆς θαλασσοπολείας, ἤναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ πρὸ τοῦ ὠρετμένου καιροῦ, καὶ ἐπέστρεφεν ἀπὸ τὰς Ἰνδίας ὡς ἀπλοῦς πολίτης, ἐλεύθερος τῆς στρατιωτικῆς ὑπα-

ρεσίας, και πρόθυμος ν' αποκαταστήθῃ ὅπου δῆποτε ἤθελον αἱ Κυρίαί.

Ἐπὶ τῆς συνδιαλέξεως δὲ ταύτης ὁ Προγέρος ἔστατο εἰς τὸ δῶμα, ἔτοιμος νὰ πηδήσῃ εἰς τὴν πεδιάδα καὶ νὰ φύγῃ, ἀν' ἐβλεπε τὸ πρόσωπον τῶν Κυριῶν ἐλέγχον τὴν ἐλαχίστην δισπιστίαν. Ἀλλ' ἡ περιτταὶς δὲν παρουσιάσθη ποσῶς, διότι ἡ Κ. Μελλὰ ἦτον ἀγαθὴ κυρία, τὸ πλεῖστον τῆς ζωῆς τῆς διαβιώσας ἐν πατριαρχικῇ διαίτῃ τῶν ἐρμῶν τοῦ νέου κόσμου. Ἐπίστευσε λοιπὸν ἀνυπόπτως ὅτι τῇ εἶπεν ὁ πρόδρομος τοῦ μέλλοντος γαμβροῦ τῆς, καὶ ἐν τῇ μέθῃ τῆς χαρᾶς τῆς ἐνηγκαλισθῆναι περιπατῶν τὴν κόρην τῆς, πλήρως συγκινήσεως εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ προσεχού γάμου τῆς.

Τὴν δ' ἐπαύριον, κατὰ τῆς τρεῖς μετὰ μεσημβρίαν κορότης τροχῶν καὶ κορούσις μύστιγος ταχυδρομικῆς ἀντιγγελοῦ τὴν ἀφ' ἑνὸς ἀίματις εἰς τὴν δεινροτοίχιαν τὴν ἀγούσαν πρὸς τὴν οἶκον.

— Ὁ Κύριος Κεβριάνος εἶναι, ὁ κύριός μου. Γνωρίζω τὴν ἀκαξίαν του.

Νεανίας μέλαιναν ἐνεδυμένος στολὴν, καὶ μορφὴν ἔχων δεκαεπταεὴν, ἐπὶ δὴσεν ἀπὸ τοῦ ὠχμήματος εἰς τὸ δῶμα, καὶ ὡς ἀποπνιγμένος ὑπὸ τῆς χαρᾶς, ἐβόηθη εἰς τὴν χεῖρα τῆς Κ. Μελλὰ, καὶ τὴν κατεπρίλει. Τότῃ δ' ἐντελὴς ἦτον ὁ Καρδάν μετρημεισμένος, ὥστε ἐπὶ τινὰς στιγμὰς καὶ αὐτὸς ὁ Προγέρος ἐφοδύθη, διότι δὲν τὸν ἐγνώρισαν.

Ὁ κακούργος ἐκλινεν ἔπειτα ἐμπρὸς τῆς Ἄννης, καὶ τῇ εἶπε ταύτην τὴν εἰς δεκαεξασαφὲς ταχυδρομικῆς ὥρας προπαρσκαυθεῖσαν φράσιν.

— Βίλογδ' τὴν μνήμην τοῦ πατρός σας, τοῦ γενναίου ἀνδρός ὅστις μ' ἐξελέξατο γαμβρόν σου. Ἀλλ' εὐδελίῳ λογίζομαι, κυρία, δυνάμενος νὰ σὰς διαβεβαιώσω ὅτι, καὶ ἂν περιήλθον τὸν κόσμον, εἴθε ἡ μόνη ἦν ἡδύλο ἐκλέξει ὡς συντροφεὸν τῆς ζωῆς μου.

Τὰς λέξεις δὲ ταύτας διεδέχθη μακρὰ σιωπὴ, ἥτις ἔτρεπε πάντοτε μετὰ τὰς σφοδρὰς συγκινήσεις. Ἀφ' οὗ δ' εἰς τῆς Οὐλιβερᾶς ἀκαμνήσεις ἀπεδόθη ἡ ἀνέκουσα σιωπηλὴ Οὐλίψις, ἡ συνδιαλέξις κατ' ὀλίγον ἐγένετο εὐθυμότερα καὶ ζωηρότερα, μάλιστα κατὰ τὴν στιγμήν τοῦ γάμου. Ὁ Καρδάν εἰδείθη ἀγαθῶς ἀρίστως, ὁμιλῶν κατ' ὅλον τὸ διάστημα περὶ παντὸς ἄλλου πράγματος ἢ περὶ τοῦ γάμου του. Διηγῶν ἐμπεριστατωμένως τὴν περιήγησίν του, ἦν εἶχε μῦθε τὴν προτεραιὴν ἐπὶ τοῦ χάριτος τῶν δύο ἡμισυρίων, καὶ ἐνέπλεξεν εἰς τὴν διήγησίν του ὅλους τοὺς ναυτικούς ὅρους, οὓς εἶχεν εὖρε εἰς εἰδικὰ βιβλία. Τέλος δὲ μετ' ἡθους καὶ φωνῆς μελαγχολικῆς, εἶπε

— Περιήλθα πενταεσχολίων ὥρων τόπον, ἐπεσιέρην νὰ πίνω μέζη τοῦ κόσμου, εἶδα ὅλους τοὺς λαούς, καὶ ἀνεγνώρικα διὰ τῆς πολυῆς πείρας, ἦν τοιαύτη ὁδοπορία δίδει καὶ εἰς τοὺς νεωτέρους, ἀνεγνώρικα ὅτι ἡ εὐδαμονία, ἀν' ὑπάρχει, εὐρίσκειται μόνον ἐν τῇ κολίπῳ τῶν καθήκοντων τῆς οἰκογενείας μακρὰν τῆς τύχης, καὶ μεταξὺ τῶν οἰκείων καὶ φίλων.

Ἡ Κυρία Μελλὰ εἰσαγγέλλει τὰς χεῖρας τοῦ Καρδάν.

νος, καὶ διὰ τῶν σχημάτων τῆς ἀπεδείκνυε ποῖον χαρὰν ἠσθάνετο ἀκούουσα τὸν γαμβρόν τῆς ἐγγράζοντα τοιαῦτα αἰσθήματα.

Ἐστρεψε δὲ μέχρι τέλους ὁ Καρδάν οὕτως ἐπιδείξας τὸν λόγον. ὥστε κατέρωθε τὴν μέλλουσαν πενθεράν του ν' ἀποφασίσῃ πρᾶγμα σπουδαιότατον δι' αὐτὸν, διηγῶν ὅτι νέον αξιωματικὸν ἐν Νάπτι, οἱ ἀρχαῖοί του σύντροφοι, τὸν προσέβλεπον, ὡνόμενους τὴν παραίτησίν του λαίποταξίαν, ὥστε τούτῳ ἔγινεν ἀφορμὴ προκλήσεως.

— Ὅτι δὲν φοβοῦμαι τὰς μονομαχίας, ἐπρότεινεν, εἶναι γνωστὸν. Ἀλλὰ λυπηρὸν εἶναι νὰ μονομαχήσῃ μετ' ἀρχαίων μου φίλων, διότι ἀλλοίως ἐξερρίσθη τὸν πατρίδος μου. Προτιμῶ νὰ τοῖς ἀρῶμαι ἀκρόν νὰ σκεφθῶσι περὶ τῶν τρόπων τῶν. Ὅταν ὁ ἀρχηγός μου, ὅστις μὲ γνωρίζει, ἐπιστρέψῃ εἰς ἕνα τῶν λιμένων τῆς Γαλλίας, θέλει μὲ δικαιολογήσει ἐκείνως, διὰ τούτο ἀπεφάσισα νὰ μὴ φανῶ εἰς Τουλὼνα, ἥτις ἀποφύγω τὰς δυσχερείας, αἵτινες δύνανται σπουδαίας καὶ θλιβεράς νὰ ἔχῃσι συνεπειάς. Ἄν ἡ πενθερά μου συγκατανεύῃ εἰς τούτο, δυνάμει νὰ περιοδίσσωμαι εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Γαλλίας, εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἢ τὴν Ἰταλίαν, ἣ ὅπου θέλωτε καὶ ὅταν ἐπιστρέψωμαι εἰς Γαλλίαν, οἱ σύντροφοί μου θέλουν ἂν τούτοις ἐπαλέβῃ ἐξ Ἰνδιῶν καὶ διακολλήσῃ τὴν διαγωγὴν μου· οἱ δ' ἐν Τουλῶνι ἄδικοι φίλοι μου, θέλουν ἀναγκασθῇ νὰ μοὶ ζητήσωσι συγγνώμην.

Ἐἶπε δὲ ταῦτα τοσοῦτον ἀφελῶς καὶ τοσοῦτον φυσικῶς, ὥστε οἱ ἐπιτηδειότεροι ἤθελον ἀπατήθῃ. Ἡ ἀγαθὴ καὶ ἀκακὸς Κ. Μελλὰ τοσοῦτον ἐτόμαζε, διὰ τὴν κόρην τῆς μάλιστα, εἰς τὴν ἰδέαν τῶν ἐλπίδων τούτων, ὥστε ἐπρότεινε πρῶτῃ νὰ ἐγκαταλείψῃ πόλιν ἐν ἣ τῷ ταύτης σχέσεις εἶχεν ὁ γαμβρός τῆς, ὥστε ἦτον ἀδύνατον νὰ μὴ ἀπαντήσῃ ἐν ἐλπίδι ἢ μίαν ἀδικον μονομαχίαν. Καὶ αὕτῃ ἡ ἀγροικία εἰς ἦν κατέβηκεν, δὲν τῇ ἐφαίνετο ἐγγόνησιν κατὰ τῶν μικρικῶν φρόνων τῆς, διότι ὅλαι αἱ πέριξ ἐκπύσεις κατωκοῦντο ὑπὸ αξιωματικῶν τοῦ ναυτικοῦ, καὶ τὸν οἰκογενειῶν αὐτῶν, αἵτινες συνεχῶς ἐπεσκέπτοντο ἀλλήλους κατὰ τὰς θερμαῖς ἐσπέραι.

Ὁ Καρδάν οὐδενὶν εἰδείξει σπουδὴν ν' ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὰ περιήγημα τῆς Τουλῶνος, ἀλλ' ἡ θαυμασίως προηποτιμωμένη αὕτη ἀδιαφορία ἐπινύχθη μόνον τοῖς φρόνων τῆς Κυρίας Μελλὰ, ἥτις ἐνόμισεν ὅτι ἦτον ἀνάγκη νὰ βιάσῃ τὸν γαμβρόν τῆς νὰ ἐπιμείνῃ τὴν ὁδοπορίαν. Ἐπειτα δὲ, λαβοῦσα κατὰ μέρος τὸν κακούργον, καὶ δεικνύουσα πρὸς αὐτὸν τὴν Ἄννην

— Εἶναι πολλὰ δεῖλη, τῇ εἶπε· δὲν τολμᾷ νὰ σὰς ἰδῇ κατὰ πρόσωπον. Πρέπει νὰ συνοδοιπορήσῃ ὀλίγον διὰ νὰ ἐνθαφθῇ. Οὐδὲν ὠρμαίνει τὸς σχέσεις ὡς αἱ ὁδοπορίαι, καὶ ἐνός μηνὸς συνοδοιπορήσιν ἡδὴ ἀρχαῖοι φίλοι. Εἰμὲθα ἀμφοτέρω ἀνέχεται ἀπ' ὅλον τὸν κόσμον. Ἄν εἶναι ἀλλήλεις; Ἄνασαι νὰ νυμφεῖται τὴν κόρην μου εἰς τὴν Ἰταλίαν ἢ τὴν Ἰσπανίαν, ὡς καὶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ πανταχοῦ. Ἄν πὸν ἂς ἀποφασίσωμαι καὶ ἂς κινήσωμαι.

Ὁ δὲ Καρδάν ἐκλινεν ὡς ἀνθρώπος ἀναγκασθεὶς νὰ ἐνδύσῃ, καὶ εἶπε·

— Ἄν θέλω ν' ἀνυθῶ εἰς τὴν πενθεράν μου τὴν πρῶτην χάριν ἦν μοὶ ζητεῖ. Ἄς ἀναχωρήσωμαι.

Διέταξεν λοιπὸν τὰς τῆς ὁδοπορίας ἡ Κ. Μελλὰ καὶ ὁ Καρδάν, καὶ ἐπεφάσισαν ὥστε ὁ Προγέρος, ὁ υποτιμωμένος ὑπερήτης, νὰ μείνῃ εἰς τὴν ἀγροικίαν, ὅπως ἐπιμελήται τὰ σκεῦα καὶ τὰς λοιπὰς οἰκιακάς ὑποθέσεις, καὶ νὰ τῷ διδῇ ποσότης τις δι' ὅλας τὰς τακτικὰς καὶ ἐκτάτους διαπάνας.

Τὴν δ' ἐπαύριον ἀπὸ πρωίας ἀπῆλθον διὰ ταχυδρομικῆς ἀμαξίας εἰς Μασσαλίαν, ἡ Κυρία Μελλὰ, μετὰ τῆς θυγατρὸς τῆς καὶ τοῦ κακούργου, ὅστις ἐπρομηθεύθη διατετήριον διὰ τὴν Ἰσπανίαν, καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας κατέβηκε μετὰ τῶν δύο θυγατέρων του εἰς ἕνα τῶν ὠρεῶν ἐν ὁδοίῳ τῆς Βαρκελόνης.

Σπᾶνός ἀναφέρουσι τὰ χρονικά τοῦ ἐγκληματος συμπτώσεις παραδοξοτέρας. Ἀλλ' ἂν δὲν ἦσαν παραδοξοὶ δὲν θὰ τὰς διαγινώσκαι.

Περὶ τῶν δύο ἐβδωμάδων μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς Κ. Μελλὰ, ὁ νέος Ἀλβέρτος ὁ Κεβριάνος ἀπέθανεν εἰς τῆς Τουλῶνος τὴν πρηνεαίαν, ἐμπρὸς τοῦ θαλασσοῦ, καὶ πρὶν καὶ ἀλλοτρίᾳ τὰ ὁδοπορικά του ἐνδύματα, ἐτρεξε νὰ ζητήσῃ τὴν Κ. Μελλὰ. Βιτὸ ταχυδρομικὸν ἔμαθε τὴν ἀγροικίαν τῆς, καὶ ἀμέσως ὁ αξιωματικὸς ἐμίσθησε τὸν πρῶτον ἔππον καὶ ἐτρεξε εἰς ἐκεῖ ἀπὸ φυντερός.

Ἀπαξ μόνον δύναται νὰ συμβῇ εἰς τὸν ἀνθρώπον νὰ ἔλθῃ ἀπὸ τὰς Ἰνδιῆς ὅπως αὐτοσχεδίασῃ πολλοὺς ἀλλαντὸν γάμον, νὰ φθῇ, νὰ ἰδῇ τὸν οἶκον ἐν κατοικίᾳ ἢ ἀγνωστὸς νῆα ἢ ἡδὴ λατρεύει. Ἀλλ' ὅταν συμβῇ, νομίζω εἶναι ὑπὲρ τι καὶ ἄλλο εὐρέστον. Ὁ Ἀλβέρτος ἐπινύχθη ἐκίρτησεν ὅταν εἶδε τὴν Ἰταλίαν ἀποδεδωρᾶν, ἥτις παρετένετο ἐμπρὸς τῆς οἰκίας, καὶ ὅταν διὰ τῶν φύλων τῆς εἶδε γυναικείας κόμας καὶ γυναικίαι λευκὰ φορέματα. Ἐκεῖ ἦτον ἡ μέλλουσα οἰκογένεια, ἡ εὐτυχία, ὁ πλοῦτος, ὅλον τὸ μέλλον του. Ἀφῆπτευσεν λοιπὸν, ἡ μέλλουσα ἐβόησεν ἀπὸ τὸν ἔππον εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς δεινροτοίχης ἐν μεγίστῃ ταραχῇ, καὶ ἄρα φθῆς εἰς τὸ δῶμα, ἐπρόφερε τὸ ὄνομα τῆς Κ. Μελλὰ, καὶ τὸ εἰδικόν του. Τινες κυρίαί καὶ τινες κύριοι κατήμενοι εἰς τὸ δῶμα, ἠγέρθησαν ἄρα ἤκουσαν τὴν κραυγὴν τοῦ ξένου, καὶ τὰ ἐκθρόμβια αὐτῶν βλέμματα ἐφαίνοντο ἐρωτικὰ τὸν τί ζητεῖ, διότι οὐδεὶς τὴν ἐγνώριζε.

Ἐπεπληρωμένος δὲ καὶ αὐτὸς διὰ τὴν παραδοξὴν ταύτην ὑποδοχῇ, ἐνόμισεν ὅτι ἠπατήθη ἐλθὼν εἰς τὴν ἐπαυλιν ταύτην, καὶ ἐξήγησε συγγνώμην, εἰπὼν,

— Σὰς ζητῶ συγγνώμην, κυρία, ἐν κατὰ λάθος ἦλθα εἰδῶ. Ἄν εἶναι παραδοξόν, τούτοις ὑπάρχουσιν ἀγροικαὶ εἰς αὐτὴν τὴν πεδιάδα, ἥτις οὕτως ὁδοὶ ἔχει, οὕτε ἀφωμόν, ὥστε ἐξέλαβον αὐτὴν ἀντὶ ἄλλης. Καὶ ὅμως εἶχον λάβει τόσον σφοδρῆς ὀδύνης! Κυρία ἡλικίας ὠρέμου ἀπεκρίθη τότε πρὸς τὸν ἀξιωματικόν.

— Ἰσως δὲν ἠπατήθητε, Κύριε. Πρὸ μιᾶς ἐβδωμάδος μόνον κατωκοῦμαι τὴν ἐπαυλιν ταύτην, καὶ πρὸ τῶν τῶν κατὰ τῇ ὄντι ἡ Κυρία Μελλὰ. Οἱ

χωρικοὶ μᾶς τὸ εἶπον, καὶ ἤμπορεῖτε νὰ τὸ ἀκούσῃτε καὶ παρ' αὐτῶν.

— Ἡ Κυρία Μελλὰ ἐπέστρεψε λοιπὸν εἰς τὴν πόλιν; ἠρώτησεν ὁ Ἀλβέρτος, ὑποπεύων ἡδὴ τι ἀπευκαταῖον.

— Ὅχι, κύριε, ἀνεχώρησε διὰ ταχυδρομικῆς ἀμαξίας μετὰ τῆς θυγατρὸς τῆς καὶ τοῦ γαμβροῦ τῆς.

— Μετὰ τοῦ γαμβροῦ τῆς! ἀνέκραξεν ὁ Ἀλβέρτος, καὶ ἡ φωνὴ του εἶχε τι ἀλλόκοτον.

— Ναί, τοῦ γαμβροῦ τῆς, ἡ καὶ τοῦ νέου ὅστις πρόκειται νὰ νυμφεῖται τὴν κόρην τῆς Ἄννης.

Τότε ὁ Ἀλβέρτος ἐπεκατέστη ὅλην τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ δυνάμιν, καὶ αἰσχυρόμενος ὅτι ἐξέτετε πρὸς ξένους τῆς ὁμάδας τῆς ψυχῆς του, ἐπροσπάθησε νὰ καταστήσῃ ἡμερον τὸ πρόσωπον, τὴν φωνὴν καὶ τὸν τρόπον του, καὶ εἶπε·

— Σὰς ζητῶ συγγνώμην, κυρία, ἐν διὰ τῶν ἐρωτικῶν μου σας φαίνομαι ἀδιάκριτος. Ἀλλὰ σὰς παρακαλῶ. Πιθόσατε ἴσως τὸ ὄνομα τοῦ γαμβροῦ τούτου, αὐτοῦ ὅστις μέλλει νὰ νυμφεῖται τὴν Κ. Ἄννην Μελλὰ;

— Ἐἴ μὴ γινώσκιστον τὸ ὄνομα τοῦτο εἰς τὸν οἶκον τοῦτον. Αἱ ὑπερήτριαι πολλὰκις τὸ εἶπαν εἰς τοὺς χωρικούς. Ἡ Κυρία Ἄννη νυμφεύεται τὸν κύριον Ἀλβέρτον Κεβριάνον.

— Τούτο ἤξευρον καὶ ἐγώ, εἶπεν ὁ Ἀλβέρτος.

— Βλέπατε λοιπὸν, Κύριε, ὅτι καλῶς γνωρίζομαι. Ὡς τώρα πρέπει νὰ ἐνυμφεῖται.

— Νὰ ἐνυμφεῖται τὸν Κ. Κεβριάνον; ἀνέκραξεν ὁ νέος μετὰ φωνῆς τρομερᾶς, εἰς ἣν ἐκίρτησαν πάντες οἱ περὶστῆται.

Ὅλαι δὲ αἱ κεφαλαὶ ἔνευσαν καταρατικῶς.

— Τὸν Κ. Κεβριάνον; ἐπανελάθεν ὁ δυστυχὴς Ἀλβέρτος, μετὰ τοῦ αὐτοῦ τόνου ἀπελπισίας. Ἀλλὰ, βλέπατε, τοῦτο εἶναι ἀδύνατον. Εἰγὼ εἶμι ὁ Ἀλβέρτος ὁ Κεβριάνος· ἐγὼ μέλλω νὰ νυμφεῖται τὴν Κυρίαν Ἄννην Μελλὰ. Καταχθόνιον μυστήριον κρύπτεται ἐνταῦθα! Ἐγκλημά τι μέγα συνέβη! Τί ἀπαίσιος ἀνακάλυψις!

Καὶ ἐκάθησε βεβαίως εἰς τὴν ἔδραν τοῦ δώματος, ἀπομαρτύνων τὸν ψυχρὸν ἰδρώτα τοῦ μετώπου του.

Ἀλλ' ὑπὸ νέου βρασμοῦ ὀργῆς οἰστρηλατικῆς, ἀνέπαυσε πάλιν, ἐνόησε δὲ ὅτι εἶχεν ἀνάγκη ὅλης τῆς περινοίας του, ὅλης τῆς ἀταραξίας, ἥτις εἶναι ἐν τῷ προσόντῳ τοῦ ναυτικοῦ ἀνδρός, ὅλης τῆς ἡμελικῆς τοῦ πνεύματος ἥτις πρέπει εἰς τὸν ἀνδρικὸν χαρακτήρα, ὅπως ἀνακαλύψῃ καὶ τιμωρήσῃ τὸ φοβερόν, τὸ ἀνῆκουστον ἐγκλημα, ὃ εἶχεν ἀρχίσει νὰ διωρᾷ. Ἀπεχαρτέησε λοιπὸν τοὺς κατοίκους τῆς ἀγροικίας, ζητῶν συγγνώμην ὅτι συνετάραξε τὴν ἡσυχίαν των, καὶ ἐτρεξε νὰ ζητήσῃ πληροφορίας παρὰ τῶν χωρικῶν. Μακρὸν δὲ παρ' αὐτῶν ἀκριβῶς τὴν ἡμέραν, τὴν ὥραν καὶ τὴν διεύθυνσιν κατ' ἣν ἀνεχώρησαν αἱ Κυρία Μελλὰ, χωρὶς οὐδὲ στιγμῆς νὰ χρονισθῇ, ὡρμήσεν εἰς διώξιν τοῦ ἀρπαγῆ.

Ἐν Μασσαλίᾳ περιήλθε ὅλα τὰ λαμπρότερα τῶν ξενοδοχείων. Ἐνδὲ δ' αὐτῶν ὁ διακρίτοχος ἀναγγερί-

σας κατὰ τὴν περιγραφὴν τὰς δύο κυρίας καὶ τὸν συνοδευόντα αὐτάς· τῷ εἶπεν ὅτι οἱ ὁδοιπόροι οὗτοι περὶ ὧν φαίνεται πολυπραγμονῶν, κατέλυσαν ἐπὶ δύο ἡμέρας παρ' αὐτῶν, μετὰ ταῦτα δὲ ἀπῆλθον διὰ θαλάσσης εἰς Βαρκελώνην. Μετὰ ταῦτα δὲ τῷ ἐγένετο, ὅπου οὐκ ἐπὶ τὴν τραπέζην παρ' ἧς εἶχε προμηθευθῇ χρήματα ὁ ψευδοκλέρτος, παρουσιάσας αὐτῷ ἐπιτροπικὸν τῆς πενθερᾶς του, καὶ ζητήσας πίστωσιν δεκαπέντε χιλιάδων φράγκων. Ἐδραμε λοιπὸν ὁ Ἀλβέρτος εἰς τοῦ τραπέζιτου καὶ εἰς τοῦ συμβολαιογράφου, καὶ οὐ μόνον ἐπληροφόρηθη περὶ τῆς ἀλθειας τῶν ὅσα ὁ ξενοδόχος τῷ εἶχεν εἰπεῖν, ἀλλὰ προσέτι εἶδεν ἐκεῖ καὶ τὴν ἰδίαν ἐκτουτοῦ ὑπογραφὴν, καὶ ἡ ἀπομίμνησις ἦτον τόσον ἐπιδεξία, ὥστε ἀμέσως ἐνόησεν ὁ νέος ὅτι κακούργος τις πλαστογράφος ἦτον ὁ πάντα ταῦτα διανεργήσας. Ἐσπευσε λοιπὸν ἀνυπερθέτως εἰς Τουλῶνα, καὶ παρουσιάσθη εἰς τὸν ἀστυνόμον τῆς πόλεως, ὅστις τῷ εἶπε τὴν δραπέτευσιν τοῦ διγᾶμου καὶ πλαστογράφου Καρδᾶνος, καὶ τῷ διέγραψε τὰ χαρακτηριστὰ αὐτοῦ. Τὴν αὐτὴν δ' ἐσπέραν ἀνεχώρησε ὁ Ἀλβέρτος εἰς Βαρκελώνην, μετὰ πολυτίμων καὶ ἄλλων πληροφοριῶν, καὶ μετ' ἐπιστολῆς συστατικῆς πρὸς τὸν πρόξενον τῆς Γαλλίας.

Ἐπὶ τῷ δὲ ὑπόπτερος εἰ δυνατόν νὰ εἴ-αι, διότι ἐκαστον λεπτὸν εἶδονατο νὰ ἐπιφέρει ἀνεπαρόχθωτα δυστυχήματα. Μολὶς δ' ἀποβάς εἰς Βαρκελώνην, ἐσπευσεν εἰς τοῦ προξένου. Ἀλλ' ἡ ὥρα ἦτον ἥδη ἡ ἐννιάτης ἐσπέρας, καὶ ὁ πρόξενος ἦτον εἰς τὸ θέατρον.

Ἀμέσως, εἰς τὸ θέατρον ὁ Ἀλβέρτος, καὶ ἐρωτήσας ποῦ ἦτον τοῦ προξένου τὸ θεωρεῖον, εἰσῆλθε, καὶ συγκινήσας ἐξαιτησάμενος διὰ τὴν ἀκαιρίαν του ἐπίσκεψιν, παρουσίᾳ τὴν συστατικὴν ἐπιστολὴν, ἧτις ἐζήτει τὸν λόγον τῆς ἐλεύσεώς του.

Ἀμέσως ὁ πρόξενος ἠγέρθη, καὶ παρεκάλεσε τὸν Ἀλβέρτον νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ ἐκτὸς τοῦ θεωρείου, ὅπου νὰ ὁμιλήσῃ χωρὶς οὐδεὶς νὰ τοὺς βλέπῃ καὶ νὰ τοὺς ἀκούῃ. Ἰδοὺ δὲ ἡ φοβερὰ ἐκθεσις ἣν ἤκουσεν ἀπὸ στόματος τοῦ προξένου.

— Ξένος, ἡλικίας ἀμφιδόλου, παρουσιάσθη πρὸ τριῶν περὶ πρὸν ἐξδομάδων εἰς τὴν οἰκίαν μου, ἀναγγελλόμενος ὡς Ἀλβέρτος Κεβριάνος, καὶ ἐρχόμενος, ὡς ἔλεγε, νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν ἰσπανίαν μετὰ τῆς μελλούσης πενθερᾶς καὶ μετὰ τῆς μηστῆς του, καὶ μελετῶν νὰ νομφεῖται, ἀμὰ ἤθελεν ἐκπνεύσει τὸ πένθος του. Οἱ τρόποι τοῦ ἀνθρώπου τούτου μοὶ ἐφάνησαν παράδοξοι· ἐπιτετηδευμένη εὐγένεια καὶ φράσις περιτομῆς, ἀναμειγμένη μετὰ χυδαίων ἔξων καὶ ἐκφράσεων. Ἐπεδείκνυε συνήθως εἰς τοὺς τρόπους του ἡρεμίαν, ἣν ὁμως καταφεύδουσι νευρικά τινα σκιρτήματα παρ' αὐτῷ. Μοὶ εἶπεν ὅτι ἦλθε νὰ με ἐπισκεφθῇ, πρῶτον ὅπως μοὶ προσφέρει τὰ σεβαστάματά του, ἔπειτα δὲ καὶ ὅπως με συμβουλευθῇ περὶ τῶν τύπων αὐτοῦ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν, νομφεόμενος εἰς ἄλλο-δαπνὴν. Τῷ ἔδωκα δὲ ὅσα μοὶ ἐζήτησε πληροφορίαι, καὶ ἐκτοτε τὸν εἶδα δις· ἰδοὺ, ἂν θέλητε νὰ τὸν ἰδῆτε ἀπὸψε, κάθηται εἰς τὸν θεωρεῖον ἀπέναντι τοῦ ἐδικού μας μετὰ τῶν δύο κυριῶν. Παραδόξου ἀκρι-

βείας εἰσὶ τὰ χαρακτηριστικά του, ὡς μοὶ τὸν δι-γράφεται. Ἀλλ' ἡ κόμη δὲν ὁμοιάζει· ἀντὶ ξανθῆς καὶ ἑραχίας, τὴν ἔχει μελανὴν καὶ μακράν. Ἀλλὰ πιθανῶς εἶναι τέχνησμά καὶ τοῦτο, κατ' εὐτυχίαν εὐέλεγκτον.

Τότε ὁ Ἀλβέρτος παρεκάλεσε τὸν πρόξενον νὰ τῷ ἐπιτρέψῃ νὰ μείνῃ, ὀλίγας στιγμὰς εἰς τὸ θεωρεῖόν του, καὶ μετ' ὀλίγον ἐκαθῆτο εἰς τὴν σκοπιάν του.

Ἐκ δὲ πρώτης ὕψεως ἐκρίνε τὴν ἡθικὴν τῶν τοῦ ἀνθρώπου τούτου, ὅστις μὴ ὑποκτεῖται ὅτι βλέμμα ἐκαστικὸν ἐπικρίτετο ἐπ' αὐτοῦ, ἔμενε κατηφὴς, ἀκίνητος, καὶ ξένος πρὸς τὸν ἐνθουσιώδη ἐκεῖνον κόσμον, ὅστις ἐχειροκρῖται τότε μίαν ἰταλικὴν διωδίαν. Μετὰ δὲ ἐνδεδυμένος φρέματα, εἰς τὴν χαλκόχουρον μορφὴν του ἐπικεχυμένον τὴν ὀχρότητα ἔχων, ἥτις εἶναι τὸ χεῖμα τοῦ καταδίκου, τὸ μέτωπον ταπεινῶν, τοὺς ὀφθαλμοὺς τείνων, καὶ τοὺς βῶλῶνας σπασμωδικῶς διαστέλλων, ὡμοίαζεν ὅτι τι φύσεως ἀλλοτρίας, εἰς οὐδὲν προσέχον ἀνθρώπινον, καὶ διασκεπτόμενον σκέδιόν τι, οὐ ὁ ἄδης ἦτον ὑποβόλεος. Πλησίον δ' αὐτοῦ, ζώσα ἀντίθεσις, ἐθαλλεν ἡ νῆα Ἀννα ἐν τῇ ἀφελεί τῆς χαρᾶς, ὡς περιστέρα καθυμμένη ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κλάδου μετὰ τοῦ γυμνίου, καὶ ἀνιδεος τοῦ κινδύνου. Μετὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην ἠγέρθη ὁ Ἀλβέρτος, ἐχαίρεισεν ἑλαφρῶς τὸν πρόξενον, ὡς λέγων ὅτι ἐμελλε μετ' ὀλίγον νὰ ἐπιστρέψῃ, καὶ διευθύνθῃ πρὸς τὸ γραφεῖον τοῦ πλαστογράφου καὶ ἀρπαγος. Τὸν παρεκώλυσε δὲ μακρόθεν ὁ πρῶτος.

Ἐλθὼν δ' εἰς τὸ θεωρεῖον ἐκρούσε τρεῖς τὴν θύραν ἧτις ἠνεώχθη, καὶ ὁ Ἀλβέρτος με φωνὴν καθάραν καὶ ἤμερον ἐπρόφερε τὸ ὄνομα τοῦ Κ. Ἀλβέρτου τοῦ Κεβριάνου.

— Ἐγὼ εἰμι, κύριε, εἶπεν ὁ Καρδᾶν.

— Ἦναι νὰ σὰς εἰπῶ δύο λέξεις κατὰ μόναν, ἀπῆλθον ὁ Ἀλβέρτος.

Τότε ἠγέρθη ὁ Καρδᾶν, χωρὶς οὐδεμίαν ταραχὴν νὰ δείξῃ, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν πόρταν.

— Μετὰ τοῦ Κυρίου Ἀλβέρτου τοῦ Κεβριάνου λοιπὸν ὁμιλῶ; εἶπεν ὁ Ἀλβέρτος.

— Ἀναμειβόμενος, κύριε, ἀπεκρίθη ὁ κατὰδικος μετὰ φωνῆς ἣν κατέστησε βραγὴν ταραχὴ αἰφνιδίαν.

— Ἐστὶ βεβαίως περὶ τούτου;

— Παραδόξως ἐρώτησις, εἶπεν ὁ Καρδᾶν μετὰ σοβαροῦ μειδίσματος.

Ὁ Ἀλβέρτος συνέλαβεν τότε αἰφνὴς τὸν Καρδᾶν ἀπὸ τῆς δασείας κόμης του, καὶ ἡ ἐν χροῇ κεκαρμένη κεφαλὴ του καταδεδικασμένου δεσποῦ ἐμεινε γυμνή.

— Ἦναι ληστής, δραπέτης τοῦ ναυστάθμου τῆς Τουλῶνος! ἀνέκραξεν ὁ Ἀλβέρτος.

Ἀπὸ τοῦ Καρδᾶνος τὰ χεῖλη ἐξῆλθε τότε ὑπόκωφος μυκηθμός, καὶ οὐραὶν ὁ κακούργος ἐγγειροῖεν ἀπὸ τὸν κόλπον του, ἤθελκε ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸν τρομερὸν τούτον ξένον, πρὶν ἢ σκηνῇ αὐτὴ λάβῃ καὶ ἄλλους μάρτυρας, ὅταν ὁ Ἀλβέρτος, ὅστις εἶχε προῖ-δεῖ τὸ κίνημα τοῦτο, καὶ ἦν προπαρασκευασμένος, ἤρπασεν ἐπιδεξιῶς τὸν δραπέτην ἀπὸ τοῦ βραχίονος καὶ τοῦ λαμβάνοντος, καὶ τὸν ἐκώλυεν εἰς τὸν τοῖ-

χον, ἐπικαλούμενος μεγαλοφώνως βοήθειαν. Εἰς τὰς κινήσεις δὲ ταύτας ἐδρῆμον πολλοὶ ἀπὸ τὰ πλησίε-στρα θεωρεῖται, καὶ ἡ ἀστυνομία διεκράτησε τὸν Καρδᾶν, κρατοῦντα ἐπὶ τὸ ἐγγχειρίδιον. Ὁ δὲ Ἀλβέρτος, μετὰ τὴν χεῖρα λαβὼν τὸ περιλαίμιον τοῦ φορέματος του καὶ τοῦ χιτῶνός του, ἐσχίσε διὰ τοῦ αὐτοῦ βιαίον κινήματος ἀμφότερα, καὶ ἐγύμνωσε τοῦ καταδίκου τὸν ὦμον. καὶ ἐπὶ τοῦ δερματός του, τοῦ κεκαυμένου ἀπὸ τὸν ἥλιον τῆς Τουλῶνος, ἐφάνησαν δύο γράμματα ἐγκεκαυτὰ ἐκασμένα. Φοίτης ἠγέρθη πανταχόθεν ψιθυρισμός. Ἀλλ' ὁ Ἀλβέρτος δὲν ἐμείνεν ἐκεῖ διηγουμένους εἰς τοὺς περιέργους τὴν ἱστορίαν του, διότι τῷ ἔμενον ἄλλα μᾶλλον κατεπεύγοντα χρεὶ νὰ ἐκτελέσῃ.

Ἡ Κ. Μελλὰ καὶ ἡ θυγάτηρ τῆς ἡκούον μετὰ τα-ραχῆς τοὺς παραδόξους καὶ ὑπόπτους κινήσεις οἵτινες ἀντήχουν εἰς τὴν πόρταν. Δὲν ἐτόλμησαν ὅμως νὰ ἐξέλθωσιν ἐν μέσῳ τοῦ πλάνου; ἐκεῖνοι τῶν περιέρ-γων, τοῦ πανταχόθεν ἀνέχοντος. Ἀφ' ἧτος ὁ πρόξενος τῆς Γαλλίας, συνοδευόμενος ὑπὸ ξένου τινός, φέρωντος στολὴν ἀξιωματικῆς τοῦ ναυτικού, εἰσῆλθεν εἰς τὸ θεωρεῖον καὶ εἶπε πρὸς τὰς κυρίας.

— Σὺς παρακλῶ, Κυρία, νὰ δεχθῆτε τὸν βρα-χίονά μου, καὶ νὰ με συνοδεύετε εἰς τὴν οἰκίαν μου, ὅλη εἰς τὴν οἰκίαν σας, διότι τὸ πρῶτον εἶναι ὑ-κία ὅλων τῶν Γάλλων.

Ἡ μεγάλη συγκίνησις ἣν αἱ κυρίαι ὑποβλήσαν κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, δὲν ταῖς ἀφίκε καὶρὸν νὰ ζητήσωσιν ἐξηγήσεις, καὶ ὁμῶς ἠκολούθησαν τὸν πρόξενον· καὶ αὐτὸς μὲν ἔδωκε τὸν βραχίονα εἰς τὴν Ἀνναν, ὁ δὲ Ἀλβέρτος εἰς τὴν Κ. Μελλὰ.

Εἰς τὴν λάμπιν τῶν πολυελαίων οἵτινες φωτί-ζουσι λαμπρῶς τὰς παρῶν τοῦ θεάτρού, διεκρί-ντο, ὡς ἐν πλέρει μεσημέρῳ, ἄνθρωπος πελιδνὸς τὴν ὄψιν, φαλακρός, καὶ ἔχων τὸν ὦμον γυμνόν, παρα-σφόμενος δ' ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας, καὶ συριζόμενος ὑπὸ τοῦ δόλου.

— Φεῖ! τί βλέπω! εἶπεν ἡ Κυρία Μελλὰ. Ὁ Ἀλβέρτος εἶναι.

— Ὅχι, κύριε, εἶπεν ὁ πρόξενος· ὁ ἀνθρώπος ἐ-κείνος δὲν εἶναι ὁ Ἀλβέρτος ὁ Κεβριάνος· εἶναι κα-κούργος, ἐπινοήσας ἀποτρίπτειν ἐγκλημα ἐναντίον σας καὶ ἐναντίον τῆς κυρίας θυγατρὸς σας. Εἶναι κατὰδι-κος διαπετεύσας ἀπὸ τὸ ναυπηγεῖον τῆς Τουλῶνος, καὶ φέρων εἰς τὸν ὦμον του τὰ γράμματα Τ. Φ. ὡς δύνασθε νὰ τὸ ἰδῆτε, ἂν τὸ πλῆθος μὴς ἐπιτρέψῃ νὰ πλησιάζωμεν εἰς αὐτόν.

Ἡ κυρία Μελλὰ ἔμεινε ὡς κεραυνόβλητος, καὶ ἡ φωνὴ τῆς ἐξέλειπε, ὥστε δὲν ἠμπόρεσε νὰ ἀποκριθῇ. Μόλις δ' ἀφ' οὗ ἐφθασαν εἰς τὴν προξενικὴν οἰκίαν, ἐκεῖ ἐδόθησαν αἱ ἐκατέρωθεν παράδοξοι ἐξηγήσεις, αἵτινες ἐπέφερον τέλος τὴν φυσικὴν καὶ νόμιμον λύ-σιν αὐτοῦ τοῦ δράματος. Ὅλα τὰ ὑπὸ τοῦ πλαστο-γράφου κλαπέντα δικαιώματα ἀπεδόθησαν εἰς τὸν ἀληθῆ Ἀλβέρτον Κεβριάνον.

Αἱ παντοῖαι καὶ βανδαίαι συγκινήσεις τῆς ἐσπέ-ρας ταύτης δὲν ἐπέτρεψαν εἰς τὰς δύο κυρίας νὰ δε-χθῶσι τὸν Ἀλβέρτον ἀξίως. Ἀλλὰ τὴν ἐπαύριον ἀ-

νεξάντλητοι ἦσαν οἱ ἐπαινοὶ τῆς Κ. Μελλὰ καὶ τῆς θυγατρὸς τῆς ὑπὲρ τοῦ νέου καὶ ὠραίου σωτῆρός των, καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ προξέ-νου ἀπεφασίσθη νὰ τελεσθῇ ὁ γάμος τῆς Ἀννης καὶ τοῦ Ἀλβέρτου εἰς τὴν πρωτεύουσιν ἐκκλησίαν τῆς Τουλῶνος, καὶ νὰ παρακληθῇ ὁ ναύαρχος νὰ υπογρά-ψῃ τὸ συμβόλαιον.

— — —

ΠΕΡΙ

ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ

ΤΩΝ

ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ. (1)

(Ἐκ τοῦ Χαμικίους τοῦ Βεγκέρου).

— — —

Ἐπὶ τῇ ἐκείνῃ τῇ σφαιρῇ ὅλων τῶν εἰς τὰ συγ-γράμματα τῆς κλασσικῆς ἀρχαιότητος σποράδην ὑ-ποκαταμένων εἰδήσεων καὶ σημειώσεων νὰ δώσω ἀκρι-βῆ τινα ἰδέαν τοῦ ἰδιαιτέρου τρόπου, καθ' ὃν ἐγί-νετο ἡ ἀνατροφή τῆς ἐλευθέρας Ἑλληνικῆς νεολαίας, καὶ οὕτω νὰ παραστήσω ὅσον τὸ δυνατόν λεπτομε-ρῇ εἰκόνα τοῦ ἀρχομένου καὶ κατὰ μικρὸν εὐνοημέ-νης ζωῆς, δὲν θὰ περιορισθῶ μόνον εἰς ὅσα ἀποβλέ-πουν τὴν πνευματικὴν διάπλασιν καὶ τὴν ἀνατροφήν καθ' ὑψηλότεραν σημασίαν τῆς λέξεως, ἀλλὰ μᾶλλον θὰ πραγματευθῶ περὶ πάσης ἐν γένει τῆς φροντίδος, τὴν ὁποίαν κατέβαλλε τις διὰ τὴν σωματικὴν θερα-πείαν τοῦ παιδὸς αὐτοῦ, διὰ τὰς πρώτας παιδικὰς ἐνασχολήσεις, διὰ τὴν παιδείαν αὐτοῦ εἰς τὰ ἦθη καὶ τὴν εὐσχημοσύνην, καὶ κατὰ τὰ παρὰμικρότατα ἀκόμη. Καὶ δὲν νομίζω παντάπασιν ἀξιοκατάχρητον τὸ νὰ διατρέψω πολὺ εἰς τὸν παιδικὸν θάλαμον, εἰς τὰ παίγνια τῶν μικρῶν, ἢ εἰς τὰ ἄσματα καὶ παρα-μύθια τῶν τιθῶν καὶ τῶν θεραπειῶν Ἀφροῦ τοῦ οἰκιακοῦ βίου μόνον τὴν παράστασιν ἐξέλεξα ὡς θέ-μα τῆς πραγματείας μου, πῶς ἠδυνάμην τὴν οἰκί-αν ἀγωγὴν ὡς πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν νὰ θεωρήσω ὀλιγοτίτερον λόγον ἀξίαν, παρὰ τὴν εἰς τὰ γυμνάσια καὶ τὰ τῶν γραμματικῶν σχολείων ἐκπαίδευσιν;

Κατὰ ταύτην λοιπὸν τὴν ἐννοιαν ἡ ἀνατροφή,

ΠΑΙΔΕΙΑ παρ' Ἑλλήνων, ἀρχίζει ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς

(1) Μικρὸν μέρος τῆς πραγματείας ταύτης ἐτυπώθη ἔνευ τῆς ἀδείας μου εἰς τὸ 1871. Τεύχος τῆς Μνημοσύνης. Σήμερον δὲ ἐπιθεωρήσας τὴν πραγματείαν ὅλην, καὶ ἐ-πνευγμένων πολλὰς διορθώσεις καὶ προσθαφαιρέσεις, τὴν δημο-σιεύω διὰ τῆς Ν. Παιδείας.

μύθους καὶ καλὸν παρίδειγμα· ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ αἱ πλεονεξίαι ἦσαν παντάπασιν τὸ τελευταῖον μέτρον. Καὶ ὁ Πλάτωνος λέγει παρὰ Πλάτωνι, καὶ μάλιστα ἐπὶ τοῦ μύθου «εἰ δὲ μὴ (περίθεται τὸ παιδίον), ὥστε οὐκ ἔστι διαστρεφόμενον καὶ καμπύμενον εὐθύνον· ἀπειλαὶ καὶ πειθαίξεις.» Ἐν γένει αἱ πλεονεξίαι οὐκ εὐχρῆς μνημονεύονται· ἐπειδὴ δὲ τὰ παιδία μὴ ἀνδάλειν ἢ μὲν κρηπίδας, καθὼς λέγει ὁ Λουκιανός (1): «ἐπεὶ σαρδύλῃ γε γρησὶ ἐς τὰς ποταμούς, ὥστε τὰ παιδία, παύσθαι αἱρεῖται· εἴτε αἱ ἀπειταυνοῦντες.» Καὶ εἰς τὰ σχολία ἢ συνήθως τιμωρία ἦσαν αἱ πλεονεξίαι. Καὶ καθὼς ἡ βλάβος (terribilis) μὲν εἶναι γνωστὴ ἀπὸ τῶν βυβαίων σχολείων, οὕτως καὶ ὁ Πλάτωνος (τὰ ἑλληνικὰ σχολία ἀρῶν) λέγει (2): «οὐδὲ μνημονεύει, ὅτι καὶ διδασκαλίας παύσθαι, ὡς καθήκοντος, ἐπὶ τοῦ ἐκπαιδευμένου.»

Ἐκτὸς τούτων εἶχον καὶ παντοῖα φόβητρα καὶ μύθους διὰ τὴν ἀποτρέψαν τὰ παιδία ἀπὸ τῶν κακῶν. ἢ κατὰ τὴν κοινὴν φράσιν ἀπὸ τῶν γυναικῶν, καὶ νὰ τὰ φέρωσιν εἰς εὐπειθειαν. Ἐνταῦθα ἀνέκδοτον ἡ Ἀκκαὶ καὶ ἡ Ἀλκυονίς, πλάσματα τῆς φαντασίας, περὶ τῶν ὑποκρίντων αὐτοὶ οἱ ἀρχαῖοι εἶχον εὐκρινῆ τινα ἰδέαν τῆς μνημονεύει δὲ ὁ Χρύσιππος (3) ἐλέγχων τοὺς ἀποτρέποντας τὰ παιδία ἀπὸ τῶν κακῶν διὰ τῶν ἀπειλῶν τῶν ὑπὸν τιμωρίαν, αἱ δὲ οὐδὲν διαφέροντα τῆς Ἀκκαὶ καὶ τῆς Ἀλκυονίδος, διὰ τὴν τὰ παιδία τοῦ κακοποιήσαντος αἱ γυναῖκες ἀπειλοῦσιν. Τοιαῦτα φανταστικά ὄντα ἦσαν καὶ ἡ Λάμια, ἡ Μορμώ ἢ Μορμολύκη κτλ. «τοὺς τε γὰρ παισὶ, λέγει ὁ Στράβων (4) πρωτοφύροντες τοὺς ἡδέως μύθους εἰς προτροπὴν· εἰς ἀποτροπὴν δὲ τοὺς φοβερούς· ἥτε γὰρ Λάμια μύθος ἐστὶ καὶ ἡ Γοργὼ, καὶ ὁ Ἐμφύλιος καὶ ἡ Μορμολύκη.» Τοιαῦτα ἦτο καὶ ἡ Ἐμπούσα, ἥτις συγγένηται μὲν τῇ Λάμια, ἢ ὡς περιληπτικὸν προσχηματικὸν σημαίνει συγγένως καὶ τῇ Λάμια, ὅπως δὲ ἰδέναι εἶχον περὶ αὐτῶν οἱ ἀρχαῖοι πληροφαιρούμεθα ἐκ τῆς παρὰ Φιλόστρατον (5) περιγραφῆς: «ἡ γρησὶ γόμφη μία τῶν Ἐμπούσων ἐστίν, ἢς Ἀμφίς τε καὶ Μορμολύκας οἱ πολλοὶ ἠγοῦνται· ἐρῶσι δ' αὐταὶ οὐκ ἀρροδίσιον μὲν, σαρκῶν δὲ, καὶ μέλιτος ἀνθρωπείων ἐρῶσι, καὶ πάλιν τοὺς φροδομένους, ὅς ἐστιν ἐλπίδι διείσασθαι.» Παράδειγμα δὲ ἐν βίῳ τοῦ Ἀισχίνου, ὅπου λέγει περὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ: «ταύτην δ' ἐκ σκοτεινῶν τόπων τοὺς παισὶ καὶ ταῖς γυναιξὶν ὁρμωμένην· Ἐμπούσαν ὀνομασθῆναι, ἐπεὶ φανερόν ἐστι γένεσθαι ἢ Ἐμπούσαν.» Ὅλα ταῦτα τὰ φόβητρα μὲν ἐν γυναικῶν ὄνομα ἐνομαζόμενα μορμολύκεια, παρὰ δὲ τῇ Εὐσταθίῳ (6) καὶ βρέβηται. Ἐν παραδείγματι μητρὸς φοβερίστου οὕτω το παιδίον τῆς ἀπαντῶμεν παρὰ Θεοκρίτῳ (7). Ἡ Πραξινόη θέλουσα νὰ ὑπάγῃ ἔξω,

(1) Φιλολ. 28.

(2) Π. Τ. ὑπὸ τ. θεοῦ νόμ. βιβλ. τιμ. 16.

(3) Παρὰ Πλούτάρχ. π. Στω. Ζητ. 15.

(4) Α', 2, 6.

(5) Ε. Ἀπολλων. Τυαν. IV, 25. παρὰ β. VIII, 7, 9.

(6) εἰς Ὀδυσσ. Α, 101. (7) Εὐδ. XV, 40.

πρὸς τὸ κατόπιν αὐτῆς τρέχον καὶ κλαῖον παιδίον τῆς λέγει:

— οὐκ ἔστι τὸ τέκνον. Μορμώ, δάκνει ἱπποκράτους, ὅσα θέλεις· χωλὸν δ' οὐ θέλεις γενέσθαι. (1)

ὅτι διὰ τοιούτων μορμολυκεῖων ἠΐσαν πολλὴ ἡ διαστροφὴ καὶ ὁ περὶ φαντασμάτων φόβος, εἰναι φανερὰ. Ἀλλὰ περὶ τούτων ἄλλοτε.

Ἐν γένει δὲ ἡγεῖτον ὀνομαστικῶς αἱ τιτθαὶ καὶ ἀθεράπαινοι πληθεύσαντες συμβεβηκότων καὶ παραμυθίων, διὰ τὴν διαστροφὴν τὰ παιδία, καὶ παραμυθίαι καὶ τήν τε τῶν μύθων τῶν γυναικῶν ἢ τιτθαίων. Οὕτω λέγει ὁ Σωκράτης λεπτῶς σκόπτων τὸν Ἰσώπουν καὶ γυναικῶν (αὐτὸ ὡς παρὰ τὴν ἀρετὴν οἱ ΠΑΙΔΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΑΙΔΕΥΣΕΙΣ ΜΕΘΟΔΟΥΣ). Τοιαῦτα διηγήματα πάντως ἤθελον εἶναι τὴν μαγίστην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἡλικίας μορφώσεως τῶν παιδίων, ἐπειδὴ συνήθως ἦσαν συνδεδεμένα μετὰ τῆς περὶ θεῶν διδασκαλίας, καὶ ἡ μυθολογία εἰς τὴν ἀρχαῖότητα ἐδέχθητο ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς πᾶν τερατώδους. Τούτου ἕνεκα μακροτάτω διαλέγεται ὁ Πλάτων (2) περὶ τῆς περιουσίας μὲν ἢς ἐπρεπε νὰ ἐκλέγονται τὰ διηγήματα, ἐπειδὴ οἱ νέοι· πεπαιδευμένοι τοῖς μύθοις, οὐκ ἐκ νέων παιδίων, εἰς γὰρ γὰρ τρεφόμενοι, τροφῶν τε ἤκουον καὶ μὴ τέκνων, ὥστερον δυσκόλως ἤθελον διώπει προσηλὴν εἰς ὁρθότερας ἰδέας. Ἀλλὰ γὰρ δὲ (3) λέγει περὶ τῶν μύθων: «οἷον δὲ νῦν λέγουσι τοὺς πολλοὺς ἐκβλητέον, καὶ μὲν τούτω ἐννοεῖ τὸν Ἰσώπουν καὶ Ὀμηρον, καὶ ἄλλους ποιητάς· αὐτοὶ γὰρ τοὺς μύθους τοῖς ἀνθρώποις ψευδεῖς συντιθέντες ἐλεγόν τε καὶ λέγουσι.» Κυρίως δὲ ὁ Πλάτωνος (4) διαλαμβάνει ἐν ὀλίγῳ τὴν τοῦ Πλάτωνος ἰδέαν· αὐτὸς μοι δοκεῖ, λέγει, Πλάτων ὁ δαιμόνιος ἐμμελῶς παραινέει ταῖς τέχναις, μὴ τοὺς τυχόντας μύθους ταῖς παιδίαις λέγειν, ἵνα μὴ τὰς τούτων ψυχὰς ἐξ ἀρχῆς ἀνοίξας καὶ διαφθορὰς ἀναπληρωθῶσι συμβαίνειν. Ὁ δ' Ἀριστοτέλης (5) συσταίνει τὴν περὶ τούτων φροντίδα κυρίως εἰς τὴν ἐπιμέλειαν τῶν παιδονόμων.

Ὅποιοι δὲ ἦσαν οἱ συνήθεις μύθοι δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ἀπὸ πλείστα χωρία τοῦ Ἀριστοτέλους. Οὕτως ὁ Βιδελύκλειος πρὸς τὸν φιλοκλέωνα ἀρχήσαντα ἡδὴ τὴν διήγησιν δύο ἀσχεροτάτων συμβεβηκότων τῆς Ἀκκαίης κ.τ.λ. λέγει (6):

ΠΑΡΑ. μὴ μοι γε μύθους· ἀλλὰ τῶν ἀνθρωπίνων οἷους λέγομεν μάλιστα τοὺς κατ' οἶκον. ΦΙΛ. ἐγὼ δὲ τοῖνον τῶν γε πάντων κατ' οἶκον ἐκείνων. ὡς οὕτω ποτ' ἦν μὲν καὶ γὰρ —.

Παράβ. Φιλόστρατον (7), ἀπὸ τῆς λέξεως τοῦ ὀπίου εἰκάζεται ὅτι οἱ Ἀισώπειοι μύθοι ἦσαν οἱ συνήθεις τοῖς. Τοιαῦτα διηγήματα συχνὰ διεδίδοντο ὡς ἄσματα, ὅσον ψάλλει ὁ χορὸς τῶν γερόντων εἰς Ἀριστοφάνους Λυσιστράτην· «μύθον βοῦλομαι λέξαι τῷ

(1) Παράβ. Βύστ. 96. Ὀδ. Ν, 240. τὸ ἀναμορμύειν, ἐξ οὗ καὶ ἡ μυθική Μορμώ πλάττεται, δαιμόνιον τι φοβερόν.

(2) Νόμ. Χ. (3) Πολ. II. (4) Π. Παίδ. ἀγ. β.

(5) Πολ. VII. 17. (6) Στω. 1179.

(7) Ε. Ἀπολλων. Τυαν. V, 14.

ὅμην, ὅν ποτ' ἤκουσεν αὐτὸς ἐπὶ παῖς ὢν.» μετ' ὃ ἐπονται δύο τοιαῦτα ἄσματα. Φαίνεται δ' ὅτι αὐτὸν τὰ παιδία, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄνθρωποι πολλὴν εὐχαιρῶν ἐλάμβανον εἰς τοιαῦτα διηγήματα, ὥστε ὡς ἄνθρωποι εἰς ἐπαγγελμάτων λογοποιοί. Τοιαῦτα δὲ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὁ Φιλέσιος περὶ οὗ ὁ Ἀριστοφάνης (Πλ. οὐκ. 177) λέγει:

Φιλέσιος δ' οὐκ ἐκείνου μύθους λέγει· ἐνεκα τῶν χρημάτων δηλοῖ. Ὁ σχολιαστὴς παρατηρεῖ ἐνταῦθα: αὐτοὺς πάντας ὡς λέγων ἱστορίας ἐπείρετο. Σχεπτέρων δὲ ὁ σχολ. Πάρις: «καὶ οὕτως πάντες ἦν συντιθεῖς οὖν μύθους χαρίζοντας ὅλας τοὺς ἀκούοντες, καὶ οὕτω τὴν τροφήν αὐτῶ ἐπορίζετο.» Ταῦτα ἂν καὶ πραγματικῶς δὲν βεβαιώνται ἐπὶ ὁδοῦς εἰδήσεως, ἀλλ' εἶναι μόνον ἰδιωτικὰ ἐρημνία, πάντοτε ὅμως εἶναι ἡ ὁρμή ἐρημνείας, ἐπειδὴ εἰσάγονται παραδείγματα ἀνθρώπων μεταρχομένων τοιοῦτον εἶδος ἐπαγγελμάτων.

Ἀφοῦ τὰ ἄρρενα παιδία ὑπερέβαινον τὴν πρώτην ἡλικίαν, ὥστε ὀλιγοτέρων ἀνάγκην εἶχον τῆς συμπαιδείας, καὶ δὲν ἐξήρχετο εἰς αὐτὰ ἡ ὑπὸ τῶν γυναικῶν προσφερομένη ἀγωγή, ἐνεπιστεύοντο εὐθὺς εἰς τὴν ἐπιστάτην ἐνὸς παιδαγωγοῦ. ἢ δὲ παῖς, λέγει ὁ Πλάτων (1), πάντων θερίων ἐστὶ δυσμεταχειριστότατον. — διὰ δὲ πολλοὺς αὐτὸ οἶον χαλινούς· οἱ δὲ δεσμεύειν πρῶτον μὲν τροφῶν καὶ μητέρων ὅταν ἀπαλλάττεται, παιδαγωγούς, παιδίας καὶ νηπιότητας χάριν. Κατὰ ποῖαν ἡλικίαν συνέβαινε τούτω δὲ ἀναφύεσθαι μὲν οὐδαμοῦ ῥητῶς, ἀλλ' ἐκ τῶν προηγουμένων λόγων τοῦ Πλάτωνος εἰκάζεται ὅτι ἐννοεῖ τὸ ἕκτον ἔτος πεπληρωμένον ἦδη. Ἐπειδὴ μὲν ταύτης τῆς ἡλικίας ὀφείλουσαν νὰ μένωσιν οἱ παῖδες ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν θεραπεινῶν, μετὰ ταῦτα δὲ ἐχωρίζοντο οἱ ἄρρενες ἀπὸ τῶν κοράσιων, καὶ ἀπέρχοντο εἰς τὰ διδασκαλεῖα. Ὁ Πλάτων βεβαίως εἰς τοὺς νόμους, ὡς καὶ ἐν τῇ Πολιτείᾳ αὐτοῦ, ἀκολουθεῖ μὲν πανταχοῦ τῆς ἰδέας τοῦ, ὥστε μόνον μὲν τὴν μεγαλητέραν προσοχὴν δύνανται εἶναι ἐκ τῶν λόγων αὐτοῦ νὰ συμπεράνῃ τὸ ἀληθές, ἀλλ' ἀπὸ ἄλλων τινος εἰδήσεως πιθανολογεῖται ὅτι αὕτη σχεδὸν ἦτο ἡ ἡλικία, καὶ ἦν ἀπελύνοντο οἱ παῖδες ἀπὸ τῆς ἐπιτήρησιν τῶν γυναικῶν.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΖΗΝΟΒΙΑ.

—ο—

Ἡ νεώτερα Εὐρώπη δὲν βλέπει πλέον μὲ ἀπορίαν καὶ ἀνισυχίαν τὴν βασιλικὴν ἀρχὴν εἰς χεῖρας γυναικῶν περιεχομένην. Κατὰ τὰς τρεῖς προλαβοῦ-

(1) Νόμ. VII.

σας ἐκατονταετηρίδας, εἰς τὴν Ἀγγλίαν, εἰς τὴν Σουηδίαν, εἰς τὴν Ρωσίαν, εἰς τὴν Αὐστρίαν, πολλὰ γυναικὲς ἠνιόχουν τὸ κράτος· τινὲς μάλιστα ἐξ αὐτῶν, καθὼς ἡ Βίλισάβετ, ἡ Αἰκατερίνα Βα, ἡ Μαρία Θερεσία, ἀπέδειξαν ὅτι ἡ καλλίστη τοῦ ἀνθρώπου γένους μοῖρα εἶναι ἐνίοτε καὶ ἐπιτηδευστική εἰς πραγμάτων κυβέρνησιν. Σήμερον δὲ, ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐν Ἰσπανίᾳ, ἐν Πορτογαλίᾳ, τὰ σκήπτρα ὑπὸ βασιλίδων κρατοῦνται καὶ εἶναι ἄξιον σημειώσεως, ὅτι τὰ τρία ταῦτα βασίλεια εἶναι τὰ μόνον τῆς δυτικῆς Εὐρώπης, τὰ διελθόντα ἀδελφῇ καὶ σὺν ἀνδρὶ μέσον τῆς μεγάλης τρικυμίας τοῦ 1848 ἔπουν, ὥστε τὰ ὑπὸ γυναικῶν ἀρχούμενα ἔθνη, δὲν δικάζονται νὰ θεωρῶσιν ἡδὴ τὴν περίστασιν ταύτην ὡς συμφορὰν.

Ἀλλὰ τοιαῦτα συμβαίνουσιν ἐν Εὐρώπῃ· εἰς δὲ τὴν Ἀσίαν ἔπου ἡ γυνὴ ἐθεωρήθη αἰετοῦ ὡς ὑποδούλῳ τοῦ ἀνδρός, ἡ ἱστορία, ἐν διαστήματι πολλῶν χιλιῶν ἐτῶν, δὲν ἀναφέρει εἰμὴ δύο μόνον βασίλισσας καὶ ἐκ τούτων ἡ μὲν Σαμψαμίας εἶναι ὅλως μυθική, ἡ δὲ Ζηννοβία δυσκόλως εἰσπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὡς γυνή. Ἐννοεῖται, εἰς τὴν Εὐρώπῃ, ἡ γυνή, ὅσας ἀρχάς, ἀρχαί δι' ὅλων αὐτῆς τῶν ἀρετῶν, ἀλλὰ καὶ δι' ὅλων τῶν χαρίτων ἡ δὲ συνδυασμὸς αὐτῆς τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς χάριτος εἶναι ὁ καλλίστων πολλῶν τοσούτον ἀκαταγώνιστον τὸ τῆς γυναικὸς κράτος· εἰς τὴν Ἀσίαν ὅμως, ὅπου τὸ θρησκευτικὸν καὶ τὰ ἡθικὰ πείθουσι τοὺς ἀνδρας νὰ θεωρῶσιν ὡς ὑβριν τὴν κυριαρχίαν τῆς γυναικὸς, ἂν συμπέσῃ ποτὲ νὰ κυριαρχήσῃ γυνή, δὲν δύναται νὰ καταλάβῃ τὴν ἐξουσίαν εἰμὴ ὅλως ἀποβάλλουσα τὴν γυναικῶν χαρὰν καὶ γυναικῶν ἀνδρῶν. Τοῦτο συνέβη εἰς τὴν Ζηννοβίαν.

Οἱ ἱστορικοὶ λέγουσιν αὐτὴν καλλίστην καὶ ἡγεμονίαν ὅτι ἂν ἦτο μελαγχρινή, ἡ λευκότης τῶν ὀδόντων αὐτῆς ἦτο τοιαύτη, ὥστε παρεβάλλοντο μὲ μαργαρίτας· ἡ φωνὴ δυνατὴ, ἀλλ' ἀρμονική, οἱ δὲ μεγάλοι καὶ μέλανες ὀφθαλμοὶ εἶχον ἐπαγωγὸν τινα γλυκύτητα ἥτις ἐμετρίαζε τὴν υπερβολικὴν ζωηρότητα τῶν ὀφθαλμῶν· ἀλλὰ πόσον ὀλίγον ὠφελεῖτο ἀπ' ὅλων αὐτῶν τῶν δώρων τῆς φύσεως! Ἐν καιρῷ πολέμου, ἡ Ζηννοβία, περιβεβλημένη θώρακα, προσπορεύετο πρὸς τῶν ταγματῶν αὐτῆς ἐν καιρῷ δὲ εἰρήνης, εὐφραίνετο κυνηγοῦσα λέοντας, καὶ ἀρκτοὺς, καὶ πάνθηρας ἢ τὸ πολὺ φιλοσοφοῦσα μετὰ τοῦ Ἀργγίνου, περὶ Πλάτωνος καὶ Ὀμήρου καὶ ἐνῶ, πιστὴ οὕσα σύζυγος, καθυπεβάλλεν αὐτοῦ τοῦ συζύγου τῆς τὸν ἔρωτα εἰς παιδικὴν σπαρτιατικὴν, ἐν ταῖς εὐαχλαῖς συνεπίετο περὶ τὴν οἰνοποσίαν πρὸς τοὺς στρατηγούς αὐτῆς καὶ τοὺς μεγιστάνας. Ὁμολογητέον ἐστὶ ἡ γυνὴ αὕτη ἦτο γυνὴ φοβερά, οἱ δὲ ὑπὸ τῆς ἐξουσίας μὲν νὰ τρέμωσιν ἐνίοτε τῆς, ἀλλ' ὅχι καὶ νὰ αἰσθάνονται πρὸς αὐτὴν τὴν γλαυράν ἐκείνην εὐλάβειαν καὶ ἀφοσίωσιν, τὴν ὑποῖαν Εὐρωπαϊκά ἡγεμονία δύναται νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τοὺς ἀρχομένους.

Καὶ ὅμως ἡ Ζηννοβία εἶναι μέγα ἱστορικὸν ὄνομα· ἡ ἐκτασίς τοῦ κράτους τὸ ὅποιον κατασκεύασεν, ἡ τόλμη καὶ ἡ καρτερία μετ' ἧς ὑπερεμάχησεν ὑπὲρ αὐτοῦ, αὕτη ἡ πτώσις τῆς, αὕτη ἡ μυστηριώδης θείσις τῆς πρωτευούσης αὐτῆς Πάλμυρας, περιβάλλουσαι

δόχου του νέειθεν δὲ ἡ εἰς τὴν Εὐρώπην διαπεραιώσις ἦτο πρόχειρος.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἡ Ζηνοβία ἐπὶ πενταετίαν ἤδη ἐβασίλευε τῆς Ἀνατολῆς ἡ Ἀρμενία, ἡ Περσία, ἡ Ἀραβία ἐφοβούντο τὴν δύναμιν αὐτῆς καὶ ἐπέζητουν τὴν συμμάχιν· ἡ ἐσωτερικὴ ἀναρχία καὶ οἱ ἐξωτερικοὶ περισπασμοὶ ὑπ' ὧν κατετρίβετο τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος ἐφαίνοντο ὅτι θέλουν εὐκολύνει ἂν ὅχι τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ μεγάλου ἐκείνου τῆς Ζηνοβίας βουλεύματος, τοῦλάχιστον τὴν παγίωσιν τῆς ἀρχῆς, ἣν ἐν Ἀσίᾳ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ κατεστήσαν. Ἀλλὰ ἐτι ἀπὸ τοῦ 270 ἐβασίλευσεν ἐν Ῥώμῃ ὁ ἀνὴρ ἐκείνος ὅστις ἐμέλλε νὰ λάβῃ τὸ τοῦ ἀνορθωτοῦ τοῦ κράτους ἐπὶ ὤμων καὶ θύμα ἀσφαλείας ὅπως οὖν τὰ κατὰ τὴν δύσιν πράγματα, ὁ Αὐρηλιανὸς ἐπεχείρησε τῷ 272, τὴν κατατρόπωσιν τῆς γυναικὸς, ἐνώπιον τῆς ὁποίας δύο Ῥωμαῖοι ἀντοκράτορες ἠναγκάσθησαν νὰ κλίνωσι τὸν αὐχένα.

Ἀν κζεύμεν διὰ τὴν Ζηνοβίαν δὲν ἀντεπεξῆλθεν εἰς τὸν Αὐρηλιανὸν ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ, ἀλλὰ συνεκέντρωσε τὴν στρατὸν αὐτῆς περὶ Ἀντιόχειαν. Τοῦτο εἶναι τόσῳ μάλλον παράδοξον, ὅσῳ τὰ Τύανα τῆς Καππαδοκίας, καὶ τοι εἰς τὰς ἰδίαις δυνάμεις ἐγκαταλείφθη, ἀντέστησαν ἐπιμόνος. Τὸ πρόσκομμα τοῦτο ἔφερε τὸν γενναῖον Ἰλλυριὸν εἰς τοιαύτην ἀγανάκτησιν, ὥστε ὥμοσεν, ὅτι δὲν θέλει ἀφῆσαι σκῆλον ζωντανὸν εἰς τὴν πόλιν. Διὰ προδοσίας ἐνός τῶν Τυανέων, τοῦ Ἰρακλάμμου, ἐγένετο τελευταῖον κώριος αὐτῆς, καὶ τότε ἀνεδείχθη πᾶσα ἡ σύνασις καὶ πᾶσα ἡ ἀρετὴ τοῦ Αὐρηλιανοῦ. Ἀποτροπιάζοντες τὸν προδότην, καὶ τοι τηλικαύτην προσεγγόντα αὐτῷ ὑπηρεσίαν, διέταξε νὰ τὸν φονεύσωσι τῶν δὲ λοιπῶν πολιτῶν ἐρείσθη καὶ ὅταν οἱ στρατιῶταί του, ἐνθυμίσαντες εἰς αὐτὸν τὸν ὄρκον, ἐζήτησαν νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἡ τε πόλις καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς· ἀδὲν ὥμοσα τοιοῦτον τι, ἀπάντησεν ὁ Αὐρηλιανός· φονεύσατε τοὺς σκῆλους, ἂν θέλατε, τοῦτο σὺς τὸ ἐπιτρέπω.

Οὕτω δὲ γενόμενος κύριος τῆς μικρᾷς Ἀσίας, ὁ Αὐρηλιανὸς ἐνέβηκεν εἰς τὴν Συρίαν. Ἡ τύχη τῆς ἀνατολῆς ἐκρίθη εἰς δύο μεγάλας μάχας, ὧν μίαν μὲν συνεκροτήθη περὶ Ἀντιόχειαν, ἡ δὲ ἄλλη περὶ Ἐμεσον. Εἰς ἀμφότερας ἡ Ζηνοβία παρέστη ἐμψυχοῦσα τὰ τάγματα αὐτῆς, ὧν ἡγεῖτο ὁ ἐπιτήδευος Νάβιδας, ὁ τῆς Αἰγύπτου κατακτητής. Ἀλλ' ἐὰν δις τὸ κατὰ φρεσιν τῶν Παλμυρηνῶν ἱππικὸν ἔτρεψε τοὺς ἐλαφρότερον ὥπλισμένους ἱππεῖς τοῦ Αὐρηλιανοῦ, δις ἡ φοβερὰ τῶν λεγεόνων σιάνη κατετρόπωσε τὸ ψιλὸν τῆς Ζηνοβίας πεζικόν, τὸ ὅποιον, ἀπαξ ἐξαντλήσαν τὰ βέλη αὐτοῦ, δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀντισταθῇ εἰς τὸ ἀνεξάντλητον ὅπλον τῶν Ῥωμαϊκῶν ταγμάτων. Μετὰ τὴν περὶ Ἐμεσον ἡτταν, ἡ βασιλὶς ἐκλείσθη εἰς τὴν πρωτεύουσιν αὐτῆς, καὶ, διὰ παντὸς τρόπου παρασκευασθεῖσα εἰς γενναίαν ἀμυναν, ἤλπισεν ὅτι ἡ ἀμυνώδης ἐρημία ὑπὸ τῆς ὁποίας ἡ Παλμύρα περιεζωννίστο δὲν θέλει ἐπιτρέψει εἰς τὸν ἀντίπαλον αὐτῆς μικρὸν πολιορκίαν.

Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο ἀπέβη τῷ ὀντι δυσχερέςτα-

τον· ἡ πόλις ἦτο ὀχυρὰ· ἡ προμήθεια τῶν τροφίμων δυσχερής· οἱ νομάδες Ἀραβες παρενώχλων ἀδίστακτως τὸ στρατόπεδον, καὶ οἱ ἄλλοι πολέμοι τῆς Ζηνοβίας Πέρσαι ἐσπεύδον εἰς βοήθειαν αὐτῆς, κατὰ τοῦ ἐλθοῦ ἐκείνου, εἰς τὴν ἀποτυχίαν τοῦ ὁποίου εἶχον μέγιστον συμφέρον. Ὡστε ὁ Αὐρηλιανὸς δὲν ἔλασεν ὑπερβολὰς, ὅτε ἀπὸ τῶν πολῶν τῆς Παλμύρας ἔγραψε πρὸς τὴν ἐν Ῥώμῃ βουλὴν τὴν ἀξιωματικόν τον ταῦτην ἐπιστολήν· Ὁ δῆμος, τῶν Ῥωμαίων λέγει, ὁμολεῖ μετὰ περφορήσεως περὶ τοῦ πολέμου αὐτοῦ, τὸν ὁποῖον πρὸς γυναῖκα διεξάγει· ἀλλὰ δὲν γνωρίζει οὔτε τὸν χαρακτήρα, οὔτε τὴν δύναμιν τῆς Ζηνοβίας. Ἀνεμπαροῖτε νὰ φαντασθῆτε τὸ μέγεθος τῶν παρασκευῶν τῆς ἡ Παλμύρα βριβίει βελόν, λίθων καὶ ὀπλῶν παντὸς εἴδους· δὲν ὑπάρχει μέρος τοῦ τείχους μὴ ὡχυρομένου ὑπὸ τριῶν ἡ τεσσάρων βελοντάσεων· ἄλλαι δὲ πάλιν μηχαναὶ πυροβολοῦσιν ἀκαταπαύστως. Τὴν δὲ ἀνδρείαν τῆς Ζηνοβίας διπλασιάζει ἡ ἀπαλυσία. Ἀλλὰ πέποιθα εἰς τοὺς προστάτας τῆς Ῥώμης θεοὺς, τοὺς μέγροι τοῦδε εὐλογήσαντας ἀπάσας ἡμῶν τὰς ἐπιχειρήσεις. Ὁ Αὐρηλιανὸς μάλιστα δὲν ἐπιστασε νὰ υποσχεθῇ εἰς μὲν τὴν βασιλίδαν βίον ἀνετον, εἰς δὲ τοὺς πολίτας τὴν ἐπικύρωσιν ὅλων αὐτῶν τῶν δικαίων, ἐὰν παραδοθῶσιν. Ἀποβλήσεως δὲ τῆς προτάσεως μεθ' ὅβριος, δι' ἀποκρίσεως, τὴν ὁποίαν λέγουσιν ὅτι συνέταξεν ἡ χεὶρ ἡ γράψασα τὴν περὶ ὕψους ἀθάνατον πραγματείαν, ὁ αὐτοκράτωρ ἐδιπλασίασε τοὺς ἀγῶνας αὐτοῦ· οἱ ἐπειθόντες εἰς βοήθειαν τῆς πόλεως Πέρσαι ἀπικροῦσθην· οἱ Ἀραβες ἐδαμάσθησαν τροφαὶ ὀφθαλμοὶ συνέρχοντες εἰς τὸ στρατόπεδον· ὁ γενναῖος Πάβος, ὅστις εἶχε σταλῇ πρὸς ἀνάγκην τῆς Αἰγύπτου, κατορθώσας τὸ ἔργον τοῦτο, ἠύχλας τὴν δύναμιν τῶν πολιορκητῶν, προσελθὼν πρὸς αὐτοὺς μετὰ τῶν νικηφόρων αὐτοῦ ταγμάτων.

Τότε ἡ Ζηνοβία ἀπηλπίσθη νὰ ἀνθῇ πλεῖστον, καὶ ἀπεφάσισε νὰ φύγῃ πρὸς τοὺς Πέρσας, ἔν, τῇ συνδρομῇ αὐτῶν, παραγὰγῃ νῆα εἰς τοὺς Ῥωμαίους πρῆγματα· ἐπιβᾶσα δὲ ἐπὶ μιᾷ ἐκ τῶν καμῆλων ἐκείνων, « οἱ δὲ καμῆλων εἰσι τάχιστα καὶ ἵππους ὑπεέχρυσαι τάχει », κατέρωθον νὰ ἐξέλθῃ τῆς πόλεως καὶ εἶχεν ἤδη φθάσει εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Εὐφράτου, ὅτε συνελάθη ὑπὸ τοῦ ἐλαφροῦ ἱππικῆς, τὸ ὅποιον εἶχε πεμφθῇ κατόπιν αὐτῆς, καὶ προσήχθη εἰς τὸν Αὐρηλιανόν.

Ἐρωτηθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ, πῶς ἐτόλμησε νὰ ἄρῃ ὀπλα κατὰ Ῥωμαίων αὐτοκράτορα, ἀπάντησεν ὡς λαβὼς ἄμα καὶ γενναίως· « οἱ δὲ, εἶπεν, ἤθελον ἀσχυνθῇ νὰ θεωρήσω ὡς αὐτοκράτορας Ἰαλλιανούς καὶ Αὐρελίους· σὲ ὅμως, ἀναγνωρίζω ὡς νικητὴν καὶ δεσπότην μου. » Οὐ δὲ πιστεύομεν τὸ θρυλοῦμενον, ὅτι, διὰ νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν τῆς, ἀπέδωκεν ὅλων τῶν πράξεων αὐτῆς τὴν εὐθύνην εἰς τοὺς φίλους αὐτῆς καὶ ἰδίως εἰς τὸν περιώνυμον Λογγίνον. Ἀν ἄρα ὁ προηγούμενος αὐτῆς χαρακτήρ δὲν ἤθελεν εἶναι ἱκανὸς νὰ ἀπαλλάξῃ αὐτὴν ἀπὸ τῆς κατηγορίας ταύτης, τοῦτο καὶ μόνον, ὅτι θανάτου κίνδυνος ἀλλ' ὅθις οὐδέποτε ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ, ἀρετὴν κατεστή-

αὶ πρόβληκεν τὴν συκοφαντίαν. Ἡ Ζηνοβία εἶχε βεβαίως ἀκατὸν νοῦν, ὥστε νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι ὁ Αὐρηλιανὸς δὲν θέλει στερῆσαι ἐαυτὸν δωρεάν τῆς εὐχαριστίας τοῦ νὰ κομίσῃ δι' αὐτῆς τὸν θρίαμβον, τὸν ὁποῖον ἐμέλλε νὰ τελέσῃ εἰς Ῥώμην. Θύματα τῆς αὐστηρότητός του δὲν ἠδύναντο νὰ γίνωσιν εἰμὴ οἱ ὑπουργοὶ τῆς· εἰς ταύτων ἦτο καὶ ὁ Λογγίνος, ὅστις ἐπορεύθη πρὸς τὸν θάνατον, ἐλεῶν τὴν τύχην τῆς βασιλίδος αὐτοῦ καὶ παραμυθῶν τοὺς θρηνοῦντας φίλους, μετ' ἀταρξίας ψυχῆς ἀποδεικνυσάσης, ὅτι ὑπάρχει ἐλπίς ὅτι, τὸ ὅποιον δὲν εἰμποροῦσι νὰ ἐκτιμήσωσι καὶ νὰ κρίνωσιν εἰμὴ ἐκείνοι οἵτινες καὶ ἐν ἐργαίᾳ δύνανται μέχρις αὐτοῦ νὰ μεταωρισθῶσιν.

Περὶ τῆς μετέπειτα αὐτῆς τύχης διχογνωμοῦσιν οἱ ἱστορικοί. Ὁ Ζώσιμος λέγει ὅτι ἀπέθανε καθ' ὅδον, ἐν ὁδῷ εἰς Ῥώμην, εἴτε ὑπὸ νόσου, εἴτε ἀποκαρτερήσας· ἀλλὰ τὸ πιθανώτερον εἶναι, ὅτι παρηκολούθησε τὸν πολυτελὲς θρίαμβον, ὃν ἐτέλεσεν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ ὁ Αὐρηλιανός, περὶ τὰ τέλη τοῦ 273 ἔτους, ἐπὶ τοῖς κατορθώμασιν αὐτοῦ. Ἡ Ζηνοβία ἐπορεύθη εἰς τὸν θρίαμβον ταύτον πεζή, φέρουσα περὶ τὸν τράχηλον ἄλυσιν χρυσῇ κατύπιν τῆς ἡγετο· τὸ μέγα σκεπὲς ἄμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἤλπισε ποτε νὰ εἰσέλθῃ εἰς Ῥώμην· ὁμῶς δ' ἐμπροσθεν αὐτῆς ἐβάδιζεν ὁ Τέτρικος, (ἡ Οὐικτωρία εἶχε προκηπολήναι) τὴν ὁποίαν κατέλυσε ὁ Αὐρηλιανός· ἄμα ἀνακλινόμενος ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς καὶ μετὰ τοῦ ὁποίου πρὸ δύο ἐτῶν συνενοεῖτο ἡ Ζηνοβία, πῶς ταχύτερον καὶ ἀσφαλέστερον δύνανται νὰ φθάσωσιν εἰς Ῥώμην ἐφθασαν δὲ τῷ ὄντι καὶ συναπηντήθησαν, ἀλλ' ὅχι ὅπως ὠνεύοντο.

Ὁ αὐτοκράτωρ ἐχάρισεν ἔπειτα εἰς τὴν Ζηνοβίαν λαμπρὰν ἀγροτικὴν ἐπαυλιν εἰς Τίβουρα, οὐ μακρὰν εἰς Ῥώμην· ἡ βασιλὶς πῶς Συρίας ἐδέχθη μετ' ὀλίγον καὶ τὰ ἴθι τῶν Ῥωμαίων δεσποινῶν· αἱ θυγατέρες τῆς συνεῖχθησαν ἀνδρας ἐπιστήμους καὶ ἡ οἰογένη τῆς ἐσώζετο ἐτι ἐν τῇ πέμπτῃ ἑκατονταετηρίδι. Ἐκ τῶν υἱῶν τῆς, οἱ μὲν δύο πρῶτοι ἀπέθανον νεοῦτα· τοῦ δὲ τρίτου Παύλου τὸ ὄνομα ἀναγράφεται εἰς μετὰλλιον ἡνωμένον μετὰ τοῦ Αὐρηλιανοῦ Αὐγουστοῦ, ἐξ οὗ συμπεραίνουσιν ὅτι, ἀπὸ παρρηκολούθησε τὸν θρίαμβον τοῦ νικητοῦ, ἐλάσεν ἀπὸ αὐτὸν μικρὰν τινα πολιτείαν, τὴν ὁποίαν ἐκυβέρνησαν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ αὐτοκράτορος.

— ❧ —

ΠΕΡΙ ΤΗΝΟΒΙΑΤΩΝ

ὑπὸ I. Δὲ Κιγάλλου.

— ❧ —

Ἡ λέξις ὑπνοβίατις σημαίνει κατὰ τὴν φιλολογικὴν αὐτῇ σημασίαν τὸν καθ' ὑπνους βαδίζοντα· ἀλλ' ἐπὶ τῇ ἱατρικῇ ἐκλαμβάνεται πλατύτερον, σημαίνουσα

οὐ μόνον τὸν περιπατοῦντα ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν ἐν ὑπνῳ ἀντιλαμβανόμενον αἰσθητικῶν ἐντυπώσεων. Ἡ ὅπως δὴποτε ἐνεργεῖται. Ποιοῦσι δὲ ταῦτα οἱ ὑπνοβίαται συνεπεῖς νευρικοῦ τινος πάθους ἐπηρεασία καλουμένου, οὗ τινος τὴν κυρίαν παθολογικὴν κατὰστασιν ἀγνοοῦμεν μέχρι τῆς σήμερον.

Ἐν γένει οἱ πάσχοντες ὑπνοβασίαν κοιμῶνται κατ' ἀρχὰς ἡσυχῶς καὶ τακτικῶς ὡς πάντες οἱ ὕπνεις. Ἀλλὰ μετὰ παρελυσθέντων ὥρων καταλαμβάνονται συνήθως ὑπὸ ἀνασυχίας τινὸς ὀλέα λαπτὰ διαρκύσεως, καὶ εἴτα ἐγείρονται καὶ περιφέρονται ἔχοντες τὴν ὀφθαλμικὴν ποτὴ μὲν ἠνεργημένους ποτὲ δὲ κλειστούς, καὶ τὸ βλέμμα ἐνίοτε μὲν ἀτενὲς καὶ ἀσκοπον, ἀλλοτε δὲ περιπλανώμενον καὶ πανδερεές, ἱκανὸν νὰ διακρίνῃ τὰ περὶ ἀντικείμενα. Ὅπως δὴποτε ὅμως καὶ ἂν ἔχῃσι τοὺς ὀφθαλμούς, ἐνεργοῦσι πάντοτε μετ' ἀκριβοῦς τὰς συνήθεις αὐτῶν ἐργασίας, ἡ ἄλλας τὰς ὑπνοβίας προσεχέδισαν ἀφ' ἐσπέρης ἡ κατὰ τὴν πρὸ αὐτῆς. Ἰσχυροῦσι δὲ καὶ τινες μικρὸν τακτικὸν ἐνεργεῖν, οἵτινες, παρασυρμένοι ἀπὸ τὰς ὑπνοβότας ὑνειροπολήσεις των, ἐκτρέφουσιν διὰ κινήσεων, σχημάτων καὶ λόγων τὰς ἀτάκτους καὶ ἀλλοκότους φαντασιοποιίας τοῦ ἀτελοῦς αὐτῶν ὕπνου. Οἱ τοιοῦτοι δίδουσι πρὸ πάντων ἀτορμήν εἰς τοὺς περιστώτας νὰ πλάττωσι τὰ τεράστια διγνήματα τὰ ὅποια πολυλάκις περὶ ὑπνοβασίαν ἀπαντῶμεν καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἱατρικοῖς συγγράμμασι. Καὶ τιμῶντι πόσον ὀλιγώτερον ἠθίλομεν ἐξίστασθαι ἀκούοντες τὰ περὶ ὑπνοβασίαν ἀναφερόμενα ἂν ἐξέτιθετο ἡ ἀλήθεια κατ' ἀκρίβειαν καὶ καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν ἀπλότητα! Ἀναμφιβόλως οἱ ἐντελεῖς ὑπνοβίαται περιπατοῦσιν ἀσφαλῶς καὶ ἀπόψως εἰς τοὺς τόπους οὕστινας γνωρίζουσιν ἐξ ὕπνου, ἀλλ' εἰς ἐκείνους τοὺς ὁποίους δὲν γνωρίζουσιν περιπατοῦσι ταλαντευόμενοι καὶ ψιλαφούντες. Προχωροῦσι πάντοτε μετ' ἀπορίας καὶ θέρους, διότι ἡ ἡσυχία δὲν τοῖς ἀνακαλύπτει τοὺς ἐπικειμένους κινδύνους, καὶ ἐκτελοῦσιν ἡ ἀποπερατοῦσιν ὅσα τὴν προτεραιάν προσεχέδισαν ἡ καὶ εἶχον ἤδη ἀρχίσαι, διότι εὐρίσκειται προκκεταλημένη ἡ φαντασία των. Ἐνὶ λόγῳ ὁ ὑπνοβίατης δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἄνθρωπος κοιμώμενος ἐν μέρει καὶ οὐχὶ ὁλοσχερῶς, καὶ πρὸς τοῦτοίς νὰ παραβλήθῃ, ὡς ὁρθῶς παρτῇ ὁ Σκνῆρας, μετὰ τοὺς παρτῆρας ἐκείνους οἵτινες διγγοῦνται καὶ ἐνεργοῦσι πράγματα οὐδόλως συναρμολόμενα, οὐδὲ σγείσιν τινα ἔχοντα πρὸς τὰ περὶ αὐτοὺς ἡ τὴν παρούσαν αὐτῶν κατάστασιν, ἀλλὰ πάντοτε πεοιορίζουμένη ἐντὸς τοῦ συνήθους τρόπου τῶν ἰδίων καὶ τῶν προανεστέρων ἐξείων των.

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀρχίξῃ νὰ καταλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ ὕπνου, αἱ κρίσεις καὶ αἱ ἰδέαι αὐτοῦ συγχέονται καὶ ἐξαλειφονται, ἡ διανοητικὴ ἐργασία διακόπτεται, ἡ προσοχὴ διασπάται, καὶ αἱ δυνάμεις τοῦ ἐγκράλιν ἡρεμῶσι. Ταυτοχρόνως αἱ αἰσθήσεις παύουσι τὰς λειτουργίας των καὶ σθένυνται κατὰ σειρὰν σταθερῶς σκεδὴν ὠρισμένην. Οὕτως ἡ αἰσθησις ἡ πρῶτον πασῶν τῶν ἄλλων ἀποσβεννυμένη, εἶναι ἡ ὁρασις, δευτέρα ἡ ὁσφησις, καὶ τρίτη ἡ γεύσις μετὰ ταύτας δὲ ἡ ἀκοὴ καὶ ἐπὶ τέλους ἡ ἀφῆ. Ἀπὸ δὲ τῆς 3.

ώρας καθ' ἣν ἐκλείπει ἡ ἀφ' ἧς ἀρχεται ὁ ἐντελής ὕπνος. Ἐν γένει ὁ τοιοῦτος ἐντελής ὕπνος εἶναι σπάνιος, καθότι ἐν αὐτῷ οὐδόλως ὀνειρουμένθα οὐδὲ κιν. νοήματα. Συνήθως, καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς ἀνθρώποις νεωρόθους ἔξως, ἡ παρ' ἐκείνοις ἐν οἷς ἡ νευρική δύναμις διεγείρεται ὑπὸ τινος αἰτίας, μένει πάντοτε μία τις ἢ καὶ πλείοτε τῶν δυνάμεων ἀγρυπνοί. καὶ τοῦτο ἐνίοτε μὲν συμβαίνει εἰς τὰς νεοράς δυνάμεις, ἄλλοτε δὲ εἰς τὰς παθητικὰς (affectives) καὶ πολλὰκις εἰς τὴν κατὰ μέρος ἢ γενικὴν τῆς ἐκτοπίσεως δύναμιν (locomotion). Οὕτω παρατηρεῖται ἐν μέρει ἀγρυπνοῦσα μία τις ἢ πλείοτε τῶν αἰσθησέων, δηλαδή ποτὲ μὲν ἡ ἀκοή, ποτὲ δὲ ἡ ὄσφρησις ἢ ἡ γεύσις ἢ ἡ ἀφ' ἧς καὶ τότε ἡ ἐλαχίστη αἰσθητικὴ δύναμις νὰ θέσῃ αὐτάς εἰς ἐνεργεῖαν χωρὶς νὰ ἐπιφέρει καὶ τὴν ἐντελὴ διακοπὴν τοῦ ὕπνου. Καὶ τοῦτο πάθος πηγάς ἡ εὐχάριστος ἢ δυσάρεστος ἐκείνη κατὰστασις ἢν πολλὰκις δοκιμάζουμεν καὶ αἰσθανόμεθα καὶ τοὶ κοιμώμενοι. Ἐντεῦθεν ὡσαύτως παγίζουσιν αἱ ὀνειροπολήσεις, τὰ κινήματα καὶ ὅλα ὅσα πράττομεν κοιμώμενοι. Ὅλα ταῦτα δὲν εἶναι εἰμὴ φαινόμενα μίαν καὶ τὴν αὐτὴν φύσιν διαφέροντα μόνον κατὰ τὸν βαθμὸν, καὶ τὰ ὅποια δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν «ὑπνοδασίς μὴ γενικὴς ἢ μερικὴς», πρὸς διὰ κρίσιν τῆς κοινῆς λαγομένης ὑπνοδασίας, ἣτις δὲν εἶναι ἄλλο ἢ τὸ σύνολον ὅλων τῶν ἐκπεσόντων βαθμῶν τῶν ἀτελῶν ὕπνων τῶν διαφόρων δυνάμεων καὶ αἰσθησέων μας.

Πολλοὶ τῶν ἱατρῶν καὶ ἄλλων λογίων περιέγραψαν μετ' ἀριστείας τὰς πράξεις διαφόρων ὑπνοδασίων, μετὰ τῶν ὁποίων ἄξιαι ἀναγνώσεως εἶναι αἱ τοῦ νέου φαρμακοποιοῦ, περὶ οὗ ὁμιλεῖ ὁ Σοκράτης ἐν τοῖς Μεταφυσικοῖς· αὐτοῦ πονηματίου· αἱ τοῦ παιδίου περὶ οὗ ἀναφέρει ὁ ἱατρός Πολυδάμης ἐν τῇ φιλολογικῇ τῆς Βενετίας ἐφημερίδι, καὶ αἱ τοῦ μαθητοῦ τοῦ μενεμουμένου ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Ποχώνος ἐν τοῖς ἐν Παρισίοις ἐκδομένοις ἱατρικοῖς ἀρχείοις, ὅς ὡς λίαν περιέργους θέλομεν καὶ ἡμεῖς ἐπαναλᾶσαι ἐνταῦθα. — Κατὰ τὸν Αὔγουστον τοῦ 1774 ἔτους (λέγει ὁ Πιχώνος) ἐβόλασεν ἐν Μιμπελιέρῳ ἓνα σπουδαστὴν τῆν ἱατρικὴν ὁ νέος Α... ὅστις ἦτο νεοπύθην ὑπνοδασίας. Ἐπειδὴ δὲ κατέλυσε εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν ὅπου διέμενε καὶ γὰρ, ἔλαβον τὴν εὐκολίαν νὰ τὸν παρατηρήσω μετὰ προσοχῆς καθ' ὅλας τὰς φάσεις τοῦ πάθους του, ἐπὶ ὧν κατὰ συνέχειαν μῆνας. Ἐν τῷ ὑπνοδασικῷ αὐτοῦ ὕπνῳ ὁ νέος Α... ἐπαρτα πᾶν ὅτι ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἔξυπνος ὡς ἐπὶ, δηλονότι, ἔπαρτα, ὡμίλει, ἠκολούθει τὰς ἐν τοῖς νοσοκομείοις γινόμενας ἱατρικὰς ἐπισκέψεις, παρευρίσκετο εἰς τὴν παραδόντι τῶν μαθημάτων, γράφων συγχρόνως καὶ τὰς περιλήψεις αὐτῶν. Ἐβόλεπε καὶ διακρίνεν ὅλα τὰ ἐξῆς ἀντικείμενα καὶ αὐτὰ τὰ μαθημάτων σχέον ἔχοντα πρὸς αὐτὸν· ἀλλὰ μόνον ὅταν ὑπῆρχε φῶς, οὐχὶ ὥπως καὶ ἐν τῷ σκότειν· καὶ συνήθως ἡ ἐν τῇ ὑπνοδασίᾳ κατὰστασις τοῦ διέφερε τὸσον ὅλῳ ὅσον τῆς ἐγρηγόρευσης, ὥστε οἱ μὴ αἰκείοι αὐτοῦ οὐδόλως ἠδύνατο νὰ τὸ ὀνομάσωσιν.

Οἱ ὑπνοδαστοὶ, ἓνα οὕτως εἶπω, παροξυσμοὶ τοῦ,

ἦσαν μάλλον ἢ ἡττόν συνεχεῖς, καθότι ἐνίοτε μὴ προσεβόλλετο ἐπανειλημμένως ἐντὸς 24 ὥρων, ἄλλοτε δὲ παρήχοντο δεκαπέντε καὶ ἐπικείμενα ἡμέραι χωρὶς νὰ προσβληθῇ ὑπ' αὐτῶν. Τοῦτο συνέβαινεν ἀδυσχερὴς καὶ ὅλας τὰς ἐποχὰς τοῦ ἔτους καὶ τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας ἢ τῆς νυκτός, ἐν τῇ κλίνῃ ἢ ὅπου ἄλλου ἐκοιμᾶτο. Οἱ δὲ παροξυσμοὶ προέρχοντο ὡς ἐπὶ τὸ πᾶν ἀπὸ τῶν περὶ αὐτοῦ γνωσθέντων, καὶ τοὶ ἐλαφροὶ, κρότους, οἵτινες καταπύοντες αὐτὸν τὸν ἐλαφρὸν νὰ ζητῇ μεγαλοφώνως προστασίαν κατὰ τῶν κλεπτῶν. Προσεβόλλετο ὡσαύτως συνεχῶς καὶ ἀπὸ ἡθικῆς αἰτίας. Οἰκίᾳ μάλιστα ἔβλεπεν ἡ ἡκούετι ἐντὸς τῆς ἡμέρας προξενήσαν ἐπὶ αὐτὸν ἐντύπωσιν, ἥρχετο τὴν νύκτα ὑπνοδασίων, καὶ ἔκρουε τὴν θύραν τοῦ δωματίου μου διὰ νὰ μοὶ τὸ διηγήσῃ.

«Ἐῖπον ἤδη περιεβόλτως ὅτι ὁ νέος οὗτος ὑπνοδασίων οὐδόλως σχεδὸν διακρίνεται ἐν ἡττον ἐξυπνος. Καὶ ὅμως ἐν τῷ παρεστῆκει μετὰ προσοχῆς ἀνεκάλυπτες εἰς τὴν φαισιογνωρίαν τοῦ ἡθὺς τι δυσπιστίας, καὶ οὗ ἡγος τῆς φωνῆς τοῦ ἦτο τραγύτερος καὶ β. φηλότερος. Ὁμιλῶν μετ' ἐμοῦ ἐξυπνος οὐδέποτε μὴ ὁμιλεῖ ἐνικῶς, ἐνὶ ἀπηναντίας ὑπνοδασίων μετεχειρίζετο πάντοτε τὸν ἀριθμὸν τοῦτον· καὶ ἐπείπετο τοσοῦτον προπετῶς ὥστε καὶ νὰ κτυπήσῃ ἐπὶ τὴν αὐτὴν πρὸς τὰ ὅποια δὲν εἶχεν ἰδιόχουσαν ὑπόληψιν, ἢ ὅταν ἀπῆλθε ἐμπόδια εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν σχεδίων τοῦ ἢ καὶ αὐτῶν τῶν ἰδιοτροπιῶν του. Διακρούσας τῆς ὑπνοδασίας τοῦ ἠθέλα νὰ τὸν νομιῶσι πάντοτε ἐξυπνον, καὶ ὁσάκις προσήλόνε τις ἐπ' αὐτοῦ τὰ βλέμματά του μὲ ἡθὺς ἄπορον, ἀμέσως ἔλεγε — «Νομίζεις ὅτι κοιμῶμαι, ἀλλ' ἐγὼ εἶμι ἐξυπνος.» — Καὶ ἂν τις εἰδείκνυν ὅτι δυσπιστεῖ, ὁ ὑπνοδαστὴς εἰδὼς ἀμέσως σημεῖα ἀνυπομονησίας καὶ ὀργῆς. Πρὸς τοῦτους ὁ νέος Α... ἐν τῇ ὑπνοδασίᾳ τοῦ δὲν ἐπισηλοῖτο, ὡς κοινῶς συμβαίνει εἰς τοὺς τοιοῦτους, εἰς ἐν καὶ μόνον ἀντικείμενον, ἀλλ' ἀλληλοδιδοῦς καὶ διακεκομμένος εἰς πάντα τὰ περὶ αὐτόν. Διὰ νὰ τὸν ἐξυπνίσω ἔπρεπε νὰ τὸν λάβω ἀπὸ τῆς μέσης καὶ νὰ τὸν κρατῶ οὕτω μέχρις οὗ ἐξυπνήσει, ὅπερ συνέβαινε μετὰ ἐν ἡ ὅσω τῆς ὥρας λεπτά! Πολλὰκις ὁ νέος ἦτο εἰς ἄπορον δυσκολίαν νὰ ἐπιτύχῃ τις, διότι ἂν διεν τῇ ὑπνοδασίᾳ τοῦ ἐφαντάζετο ὅτι τὸν ἐνόμιζε τι κοιμώμενον δὲν ἐπέτρεπεν εἰς οὐδέν· καὶ τὸν πλησιάζει, ἐνίοτε μάλιστα μετεχειρίσθη καὶ ἀπειλὰς ὀπισθεῖς μὲ ξίφος. Ἐν μίᾳ τοιαύτῃ περιστασίᾳ ἐδίδετο κατ' ἀρχὰς καὶ ἐγὼ αὐτὸς νὰ τὸν πλησιάσω, ἀλλὰ λαβὼν ἠκολούθως θάρρος ὥρμησα καὶ τὸν ἐνεγκάλεσθαι, ὅς ἐκείνος, γαμηλὸς τὸ ξίφος, μὲ εἶπεν — «Ἐγὼν ρίξες ὅτι δὲν σὲ κτυπῶ καὶ δι' αὐτὸ μ' ἐπλησίασες, ἄλλως δὲν ἔθελες ποτὲ νὰ πράξῃς τοῦτο.» — Καὶ πραγματικῶς οὐδεὶς ἄλλος ἠθέλε πράξει τὸ τοιοῦτο χωρὶς νὰ βυθωνδυνῇ τὰ μέγιστα.

Ὅσάκις τὸν ἐνεγκάλειζον ἐπροσπάθει ὅλαις δυνάμεσιν ν' ἀποσπασθῇ ἀπὸ τὰς χεῖράς μου καὶ δὲν ἔπαυεν ὡς οὐ ἐβόλα, ὅτε προσήλθον ἐπ' ἐμὲ τὰ βλέμματά του μὲ ἡττον μὲ ἐκπληξεν μεγίστην ὡς δι' ἐβόλεπεν ἐπροσδοκῶν τι ἀντικείμενον. Τὸ ἡθὺς τοῦτο τῆς ἐκπληξέως εἶχεν, καὶ οὐχὶ ὀλιγώτερον, καὶ ὅτε ἐξύπνα φωνή,

«Ὅταν ἐν τῇ ὑπνοδασίᾳ τοῦ ἐλάμβανε μέρος εἰς τὴν συναστροφὴν ἀπῆλθε ἀκριβὴς εἰς ὅλας τὰς ἐπιστάσεις, καὶ μάλιστα ἀπέφυγε ν' ἀποκριθῇ εἰς πᾶσαν τοιαύτην ἀποκρίσιν.

«Τὴν νύκτα καὶ ἐνίοτε τὴν ἡμέραν, ὅταν δὲν διέκλυτο ἡ προσοχή του ἀπὸ τὰ περὶ αὐτὸν ἀντικείμενα, ἐπισηλοῖτο μετ' ἐπιμονῆς εἰς ἐν καὶ μόνον ἀντικείμενον. Οὕτως ἐν τινι ὑπνοδασικῷ παροξυσμῷ συμβάντι κατὰ τὴν ἐνδεκτικὴν τῆς νυκτός ὥραν, ἡβήσας νὰ ἐνασχοληθῇ εἰς ἀνάγνωσιν. Ἀλλὰ μὴ διηκνέει ν' ἀνάψῃ φῶς, ἠθέλησε νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τινος τεχνίτην κατοικοῦντα ὑπὸ τὸ δωμάτιόν του, καὶ ἔχοντα τὴν θύραν τῆς κατοικίας του εἰς τὴν διακοπὴν ὅτι ἦν ὑπὸ τὸν παρῶν τοῦ ὑπνοδασίου. Ἐπιθυμῶν, φάινεται, νὰ φθάσῃ ταχέως εἰς τὴν θύραν αὐτήν, εἶδε τὴν μίαν ἄκρην ἐνὸς χειρομάκτρον περὶ τὸ πρὸς τὸν τοῦ, καὶ ζωσθεὶς διὰ τῆς ἄλλης ἐκρημάσθη, καὶ οὕτω καταβάς ἔκρουε τὴν θύραν μὲ τοὺς πόδας του, ὅτε ἰδὼν αὐτὸν εἰς τὸν παρῶν τοῦτον συμβαλλόντων μας ἔπαυσε νὰ μὲ εἰδπονήσῃ· καὶ δραμόντες τὸν κατεβήκαμεν καὶ τὸν ἐξυπνίσσαμεν.

«Ἀλλοτε δὲ συνέβη τὸ ἐξῆς. Συνεβίβη (προσέειπεν αὐτὸς Πιχώνος) νὰ συνηθίσω εἰς τὰς ἱατρικὰς ἐπισκέψεις τοῦ στρατιωτικοῦ νοσοκομείου, ὃ δὲ Α... μ' ἔλεγε πολλὰκις ὅτι ἐπεθύμει νὰ ἐπιτύχῃ καὶ ἐν τῇ νύκτι νὰ μὲ συνοδύσῃ. Ἦλθε λοιπὸν μίαν πρωΐαν ὑπνοδασίαν εἰς τὸν δωμάτιόν μου, λέγων μοι — Ποῦ ἔστι ἡ πόρτα; — Κάτω — Εἰς τὸ στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον. — Κάκεινος — Σήμερον δὲν ἔχω ἐργασίαν, διὰ θέλω σὲ συνοδύσει. Καὶ οὕτω διευθετήσαντες ὅμοις εἰς τὸν πρὸς τὸν ὅραν χωρὶς κἀνὲς καθ' ὅσον νὰ γνωρίσῃ ὅτι εὐρίσκετο εἰς κατὰστασιν ὑπνοδασίας. Ἐργάσαμεν τὴν ἐπίσκεψιν καὶ ὁ ὑπνοδαστὴς μὲ ἠκολούθει μέχρι τέλους χωρὶς ἡμῶς νὰ προσέξῃ πᾶν, διότι εἰς τὸν συντρόφον μας καὶ σχετικῶν του, γνωρίσας τὴν ἀληθὴ αὐτοῦ ὑπνοδασικὴν κατὰστασιν, τὸν παρετήρει ἀτακτοῦμαι ὑποκειμένου, ὅπερ τὸν δυσχερῆσαι τοσοῦτον ὥστε εἰς πᾶσιν στιγμῇν πλησιάζων μὲ ἔλεγε γαληνῇ τῇ φωνῇ — «Αὐτὸς ὁ ἡλίθιος νομίζει ὅτι κοιμῶμαι.» — Μετὰ δὲ τὴν ἐπίσκεψιν καταβάντες περιεβόλμεθα εἰς τὴν πλατείαν Πιχώνος, καὶ ὁ ὑπνοδαστὴς ὥστις μᾶς συνοδύει ἀπὸ καὶ εἰς καὶ τὴν λαμβάνων μέρος εἰς τὴν συνομιλίαν, ἐβόλεσε παρὰ τὰς ἄκρας τοῦ ταίρου τοῦ δρόμου τὴν πλατείαν, ὅτε αὐτὸς πρὸς ἐπὶ τοῦ γέφυρου τοῦ αὐτοῦ ταίρου τὸ ὅποιον ἔχεν ἀνυψούμενον 15 — 20 πόδας ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θύρας καὶ ἔρχετο νὰ βελθῇ ἐπ' αὐτοῦ. Καταπτοῦντες δὲ ἐκ τοῦ θαύματος τοῦτου ἐπεβόλαμεν ἀμέσως νὰ τὸν καλέσωμεν, ἀλλ' οὐκ οὐδέμιν ἀκρίβως ἐβόλετο εἰς τὰς φωνάς μας. Μὴ τοιαύτως νὰ τὸν ἐκπληξώμεν ἐβόλετο εἰς ἀμνηστία ἀπορροῦντες εἰ νὰ πρὸς μὲν ἀλλὰ σκεπτικῶς ἐγὼ ὥρμητότερον, ἐξέγαγον ἐκ τοῦ χαρτοφυλακίου μου μίαν ἐπιστολήν, καὶ ἐπροσποιήθη ὅτι ἀνεγίνωσκον μετ' ἐπιστάσεως ἀξιοπεριεργόν τι ἄπορον. Τότε αὐτὸς κινήθη ἀπὸ περιέργειαν κατέβη καὶ μὲ ἐπλησίασεν· ἐγὼ δὲ ἀπράξας αὐτὸν ἐκ τῆς ζώνης τὸν ἐκράτουν σφικτικῶς ὥς οὐ ἐξυπνήσεν.

«Ἐῖπον ἤδη καὶ ἀνωτέρω ὅτι ὁσάκις ἐντύπωσις τις ἐνέργει δραστηρίως ἐπὶ τῆς φαντασίας αὐτοῦ, τότε συνήθως προσεβόλλετο ὑπὸ τῆς ὑπνοδασίας. Οὕτω μίαν ἐπέβην καθ' ἣν εἶχε παρευρεθῇ εἰς τὸ θέατρον, ὅπου τὸ παρασταθὲν δράμα εἶχε παιχθῇ μετὰ πλείστας ἐπιτυχίας, ἡγήθη περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐκ τῆς κλίνης τοῦ, καὶ ἔλθων εἰς τὴν θύραν τοῦ δωματίου μου ἔρχετο νὰ μοὶ ὁμιλῇ περὶ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἡγήματις, φανταζόμενος ὅτι εἰσέτι παρευρίσκετο εἰς τὸ θέατρον, καὶ ὅτι νέος τις σχετικῶς μας φηγεύσας τ' ὄνομα, ἐστῆθη ἔμπροσθεν ἡμῶν παρεμποδίζων εἰς ἐμὲ τὴν θέαν τῆς σκηνῆς, διὰ διακρίψας τὴν μετέμω ὁμιλίαν τοῦ ἀνέκρουε μετὰ θυμοῦ — «Φύγε ἀπ' ἐμπρός, φηγεύε, διότι ἐμποδίζεις τὸν Πιχώνον νὰ ἰδῇ τὴν παράστασιν.»

«Ἀπὸ ἐξῆς οὐδόλως πλέον ἐνθυμῶμαι τὰ ἐν τῇ ὑπνοδασίᾳ συμβάντα, ἀλλ' εἰς τὸν ἐπόμενον παροξυσμὸν ἐνθυμῶμαι ἐν νέου ὥστε εἶχεν εἰπεῖ ἡ ἐνεργήσας προλαβόντως εἴτε ἐξυπνος εἴτε ὑπνοδαστὴς. Οὕτω μίαν ἐπέβην προσβληθῆς ὑπὸ τῆς συνήθους ὑπνοδασίας ἐξῆρχετο τοῦ δωματίου τοῦ καὶ ἀπελθὼν εἰς τι καφεπωλείον ἐπαίξε καὶ ἔλασεν ἐξ ἐργασίας. Τὸ ἐσπέρας τῆς ἐπαύριον ἀπὸ ἀποκοιμήθη εἰσῆλθον εἰς τὸν δωμάτιόν του. Μόλις ἤκουσε κρότον, καὶ ἐγερθεὶς τῆς κλίνης ἔρχετο νὰ ἐκβῇ κατὰ τὸ σὺνθες, ἀκλέπτει, κλέπτει. Τότε τὸν ὁμίλησα, καὶ ἀμέσως ἐγνώρισεν τὴν φωνήν μου· ἀπὸ δὲ μ' ἐγνώρισεν τὸν ἀνέκρουε περὶ τῶν περὶ οὗ ὁ λόγος ἐξ ἐργασίας τὰ ὅποια ἤγνοι· τὴν ἡμέραν τινι τῶν ὁμοίων ἐλασέπον. — «Ἡρέπει νὰ ἡμολογήσω, μοὶ ἀπεκρίθη ἀμέσως, ὅτι εἶμαι ζῶν τερπνότητος, διότι ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξήκουσα τὰ ἐξ ἐργασίας φωνὰς καὶ τὴν ἐνθυμῶμαι ὅτι γὰρ τὸ ἐσπέρας ἐνὶ ἐπαύριον εἰς τὸ καφεπωλείον μοὶ τὰ ἐκέρχοντο ὅ δεινα.» Ἀλλοτε πάλιν εἶχεν ἀγοράσει 10 — 12 λίτρας σταφυλῶν, καὶ προσβληθῆς ὑπὸ ὑπνοδασίας ἦλθον ἐκτὸς τῆς θύρας τοῦ δωματίου μου καὶ ὁμιλῶν ἔτριψε τὰς σταφυλάς. Τὴν δὲ ἐπαύριον ἰδὼν ὅτι ἐλλείπον αἱ σταφυλαὶ ἐνόμισεν ὅτι τὰς ἔκλεψαν, καὶ μόλις μετὰ πολλοῦ μόχθου ἠδυνήθη νὰ τὸν ἐκβῇ τῆς ἀπάτης ταύτης. Οἱ ἐπιθυμῶντες ν' ἀπολαύσωσιν ἀκριβῶς περὶ ὑπνοδασίας γνώσεις δύνανται νὰ συμβουλευθῶσι τὰ διεξοδικῶς περὶ τοῦτου πραγματευόμενα συγγράμματα καὶ ἰδίως τὰ ἐξῆς δύο — Bertrand (A) Traité du somnambulisme et des différentes modifications qu'il présente 1813. 1. vol. — 8. καὶ Gauthier (Aubin) Histoire du somnambulisme chez tous les peuples, sous les noms divers d'extase et vision etc. 1812. 2. vol. in 8.

ΟΠΩΡΑΙ ΚΑΙ ΦΥΤΑ

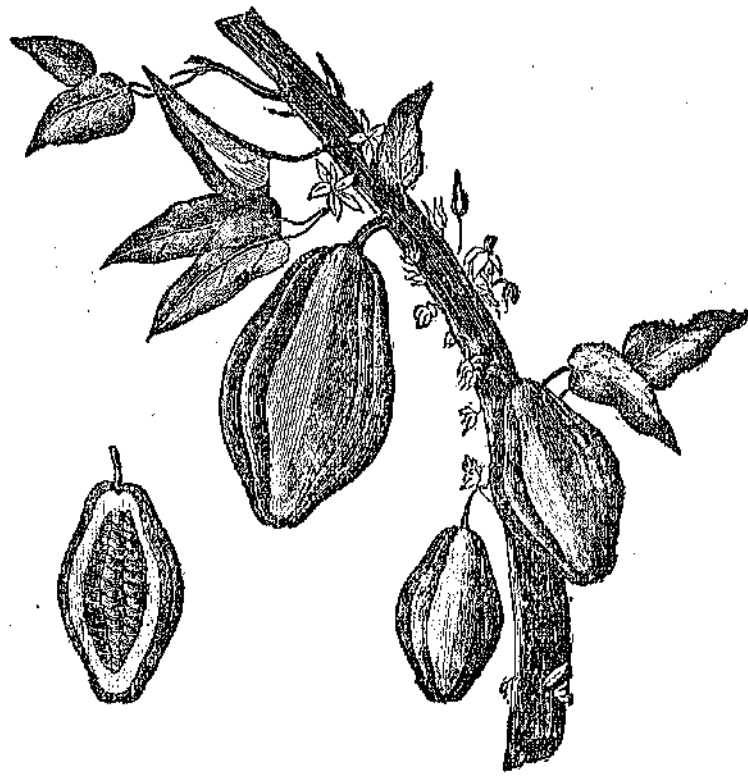
ΤΗΣ

ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος. "Ιδε φυλλάδ. ΞΑ' καὶ ΞΓ'.)

— 0 —

Ἐπομεν ἤδη ὅτι δάση ὁλόκληρα σύγκεινται ἐκ μυριάδων κακκιδένδρων. Ὁ θρεπτικώτατος αὐτῶν καρπὸς ὅστις ἔχει σχῆμα κολοκύθης ἀγνώστου ἔτι πέποιτος, ὡς παρίσταιται ἐν τῇ παρούσῃ εἰκόνι, ὠνομά-

Κακκιδένδρον.

σθη ὑπὸ πολλῶν θεοφρώμα, διότι θεωρεῖται ὡς ἄλλη ἀμφισβη. Περὶ τοῦτου δὲ, ἂν καὶ μακρὰν ζῶντες τῆς Ἀμερικῆς θνητὸν νὰ κρίνωμεν εὐλόγως, καὶ ὅσον μεταφερόμενος ἐν μεγίστῃ ἀφρονίᾳ εἰς τὴν Ἑυρώπῃ χρησιμεύει ὡς ἐν τῶν πρώτων καὶ οὐσιωδῶν στοιχείων τῆς σοφοῦς.

Ἀλλὰ τοσοῦτος ὁ ἀριθμὸς τῶν θρεπτικῶν καρπῶν καὶ ῥιζῶν τῆς πολυφόρου ἐκείνης γῆς, ὥστ' ἔπρεπε νὰ γράψωμεν ὁλοκλήρους σελίδας, ἐὰν ἠθέλομεν νὰ ὀνομάσωμεν αὐτά.

Καὶ ὁμοίως ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης, παρὰ τὴν θαψιλήν ταύτην πηγὴν θησαυρῶν ἀνεωμένων, στενεύει τὸ εὐ-

γενέστερον πλάσμα τοῦ Θεοῦ, καταδεδικασμένον εἰς τὴν δουλείαν!

Ἐάν, ἀναχωροῦντες ἀπὸ τῶν Ἀντιλλῶν διὰ τὰ ἐπισκεφθῶμεν τὴν ἡπειρὸν τῆς Ἀρκτικής Ἀμερικῆς διαβῶμεν διὰ τῆς χειρσονόσου τὴν ὁποῖαν οἱ Ἴσπανοὶ ἐν τῇ ἐνδοσυαματῇ αὐτῶν, ὠνόμασαν *Flora antillarum* — Florida, — θέλομεν καὶ ἡμεῖς καταπληρῶθαι ἀπὸ τῶν πλούτων καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς φύσεώς της. Πρὸς τὴν Ἀνωτέραν Καναδικήν, τὸ φυτικὸν βασιλεῖον ἐξευρωπαϊζέται, οὕτως εἰπεῖν, ἀλλὰ τὸ κράτος τοῦ εἶναι ἀπέραντον. Ἐκεῖ εὐρίσκονται δάση ἀγαστῶν πλατάνων, πευκῶν, αἰγείρων, σφενδαμῶν καὶ κέδρων πολυτίμων.

Ἀλλ' ἀνέκαθεν ἐρέβη ὅτι οὐδὲν καλὸν κακίητος ἔμικτον. Μεταξὺ τῶν τοσούτων καὶ τοιούτων φυ-

τῶν καὶ δένδρων ὑπάρχουσι καὶ τινὰ μὴ ἔχοντα τὴν γυμρὴν γλυκὺν καὶ θρεπτικὸν ὡς ἐκεῖνα περὶ ὧν ὠμιλήσαμεν. Ἐκ τούτων εἶναι καὶ ἡ *maraculiere* ἥτις κατατάσσεται μεταξὺ τῶν δικωτοκλήδων, τῶν ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν εὐφορβίων.

Ἐξ ὧν τῶν μετῶν αὐτῆς ῥέει γυμρὸς γαλακτώδης, λευκώτατος, ἀφρονος, καυστικώτατος καὶ δὲλητήριος. Πρὸς τὴν δὲ μὴ δελεαζόμενος ἀπὸ τὸ κίχλος τῆς τῶν ὁποῖον παρίστανται ἡ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου μὲν, ζῆτῆς νὰ κόψῃς ἐκ τῶν φύλλων αὐτῆς διότι, ἐὰν μὴ μὲν σταγῶν ἐκ τοῦ χυμοῦ αὐτῆς πέσῃ ἐπὶ τὸ χαιρὸς σου, προξενεῖ ἀμέσως φλύκταιναν ὡς ἂν γίνι-

το ἀπὸ ἀθράκα πεπυρακτωμένον.

Οἱ Ἰνδοὶ βάπτουσιν ἐν τούτῳ τὰς ἀκακὰς τῶν ἑλῶν των, καὶ καθιστάνουσιν αὐτὰ ἰσόβια. Πολυλοὶ δὲ λέγουσιν ὅτι καὶ ἡ σκιά αὐτῆς τῆς μανσενι-

Maraculiere.

λέως εἶναι ἐπιβλαβὴς, καὶ ὅτι ὁ ἴσος αὐτῆς μεταδίδεται καὶ εἰς αὐτὴν τὴν βροχὴν τὴν ἐγγίζουσαν τὰ φύλλα της.

— 0 —

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

— 0 —

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ Ἑλληνικῇ, συνταχθεῖσα μὲν Ἀγγλῶσι ὑπὸ τοῦ σεβασμίου Ρ. Β. Παύλου, μεταφρασθεῖσα δὲ ὑπὸ Σπυρίδωνος Ἀντωνιάδου. Ἐν Ἀθήναις παρὰ τοῖς τυπογράφοις καὶ ἐκδόταις Κ. Ἀντωνιάδου καὶ Ε. Πλαστή. Ἀλλεχού παρὰ τοῖς ἀπανταχοῦ βιβλιοπώλαις. Τιμᾶται Δρ. 5.

Βιβλίον χρησιμώτατον εἰς τὴν σπουδάζουσαν νεολαίαν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἀναπληροῦν ἑλλείψιν ἐπισκοπὴν μέχρι τοῦδε. Ἡ Ἀρχαιολογία αὕτη εἶναι ἐπίτομος, λίαν περιεκτικὴ καὶ εὐμέθοδος εἰκὼν ὅλου τοῦ δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ βίου τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἐρανισθεῖσα ἀπὸ τὰ ἀξιολογώτερα τῶν νεωτέρων συγγράμματα, καὶ συγκεφαλαιούσα τὰς τελευταίας τῆς ἐπιστήμης ἀνακαλύψεις. Ἐν αὐτῇ διδάσκειται τι, ἐμπεριστατωμένως κατὰ τὰς ἐρεῦνας τοῦ

Ἡρόννου, τοῦ Βοκίου, τοῦ Μυλλέρου, τοῦ Κλίντον, τοῦ Ποττιέρου, τοῦ Βαζμούθ, καὶ τῶν λοιπῶν περιηγητῶν ἀρχαιολόγων, τὰ πολιτεύματα τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Σπάρτης, τὰς στρατιωτικὰς, ναυτικὰς, θρησκευτικὰς καὶ δικαστικὰς αὐτῶν διατάξεις, τὴν νομοθεσίαν τῶν Ἑλλήνων, τὰ ἔθιμα, τὴν ἐνδυμασίαν, τὸν ὅπλισμόν, τὸν τρόπον τοῦ ζῆν, τὴν καλλιτεχνίαν αὐτῶν, ὅτι ἐν γένει συμβάλλεται εἰς ἀκριβῆ γνῶσιν τῆς ἀρχαιότητος, ἥς ἡ σπουδὴ εἰς οὐδὲνα πεπαιδευμένον, καὶ μάστιγας εἰς οὐδὲν Ἑλληνα δὲν εἶναι ἀδικήφρος. Ὁ Κ. Ἀντωνιάδης δὲ δὲν περιορίσθη εἰς ἀπλὴν τοῦ χρησίου τοῦτου βιβλίου μεταφράσιν, ἀλλὰ καὶ σχόλια πολλὰ καὶ καλὰ ὑπεσήμεωσε, καὶ τινὰ κεφάλαια προσέθηκεν ὡς ἐπίμετρον ἀξιόλογον, οἷον τὸ περὶ παιδιῶν τῶν ἀρχαίων κατὰ τὸν Πολυδεύκην, τὸν Ἀμερικανὸν Σμιθ, καὶ τὸν ἡμέτερον Παλαιουργίτην, καὶ τὸν πίνακα τῶν δικαστικῶν ὄρων. Ὁ Κ. Ἀντωνιάδης μετέφρασε τὸ βιβλίον τοῦτο ὅταν ἦτον μεμακρυσμένος τῆς ὑπηρεσίας, δείξας ὅτι ἡ παιδεία καὶ ἡ ἀληθοῦς ἀξία ἡξέουσι νὰ γίνηται χρῆσιμος καὶ ὅταν παραγνωρίζηται.

— 0 —

ΚΟΙΝΩΜΕΝΟΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ. Ἄν καὶ ἐφημερίδα ἀναγγέλλομεν, κατατάσσομεν αὐτὴν μεταξὺ τῶν χρησίων συγγραμμάτων, διότι τὸ κυριώτερον μέρος αὐτῆς εἶναι ἰδίως ἀφιερωμένον εἰς ἐπιστημονικὰς πραγματείας, καθ' ὅσον μέχρι τοῦδε ἔδομεν, καλῶς ἐρακνίζομενος. Αἱ ἀρχαιολογικαὶ, φέρ' εἰπεῖν, αἵτινες πλεονάζουσι, μεταφράζονται ἐκ τοῦ ἀξιολόγου ἀρχαιολογικοῦ λεξικοῦ τοῦ Σμιθίου. Πρὸς τὴν ἐφημερίδα ταύτην, ὡς χωρεῖ μέχρι τοῦδε, ἡ μαθητευομένη νεολαία, εὐρίσκει ταμεῖον γνώσεων ὠφελίμων.

— 0 —

ΟΙ ΣΩΖΟΜΕΝΟΙ ΛΟΓΟΙ, μετὰ προλεγομένων περὶ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ, ὑπὸ Χ. ΠΑΜΦΙΛΟΥ ΚΗ, γυμνασιάρχου Ναυπλίου. 1852. Σελ. 267. Πωλοῦνται δραχ. 6.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΣΚΡΑΤΕΙΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ, Πρόγραμμα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐκπαιδευτηρίου, ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ, καὶ ἐπιμελητοῦ τοῦ Ἐκπαιδευτηρίου Γ. Γ. ΠΑΝΗΛΑΔΟΥ ΛΟΥ, 1852.

ΠΕΡΙ ΟΜΗΡΟΥ, πραγματεία, ὑπὸ Κωνστ. Γερομ. ΣΤΡΑΤΟΥ ΑΗ, Λευκαδίου, διευθυντοῦ τοῦ ἐν Ζακύνθῳ Λυκείου, 1852.

ΕΚΘΕΣΙΣ περὶ τοῦ Ἑλλ. παιδαγωγικοῦ Ἐρμουπόλεως, ὑπὸ Γ. ΒΑΛΕΤΤΑ, διευθυντοῦ τοῦ παιδαγωγικοῦ, 1852.

Λυπώμεθα ὅτι τὸ πρῶτον τῶν ἀναγγελλομένων πονημάτων δὲν ἤλθεν ἐγκαίρως εἰς γνῶσιν ἡμῶν, καὶ ὅτι ὁ Αἰών καὶ ἡ Ἀθηνᾶ τοσαῦτα εἶπαν περὶ αὐτοῦ, ὥστε οὐδὲν ἡμῖν λείπεται νὰ προσθέσωμεν, ὅπως ἀπὸ τῶν αὐτῶν αὐτὴ τὴν καθήκουσαν δικαιοσύνην. Περιεργάζομεθα δὲ λέγοντες ὅτι ὁ συγγραφεὺς, πολλὰν ἐπιδεικνύων μάθησιν καὶ ἀνάγνωσιν, ἀξιόλογα δίδει μα-

θήματα καλλιτεχνίας περί τὴν συγγραφὴν, καὶ κυροῖ αὐτὰ διὰ τῶν παραδειγμάτων τῶν ἰδίων αὐτοῦ δημιουργιῶν, ὧν αἱ πλείους, ὡς ἰσχυρίζεται, καὶ ἀποδεικνύει δι' ἀξιοπιστίας ὑπογραφῶν, εἰσὶν αὐτοσχέδιοι.

Τὸ δεύτερον εἶναι σοφὴ καὶ εὐφραδὴς περιγραφὴ ἐνός τῶν ὠραϊκτέρων λειψάνων τῆς ἀρχαιότητος, ὅσα ὁ χρόνος καὶ ἡ ἀκηδία δὲν κατέστρεψαν ἀκόμη ἐν Ἀθήναις. Ὁ σοφὸς συγγραφεὺς τοῦ, οὐ μόνον τὸν ἀρχιτεκτονικὸν καὶ γλυπτικὸν αὐτοῦ ῥυθμὸν περιγράφει, ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ τοῦ μύθου ὃν παριστᾷ ἡ ὁράσις αὐτοῦ ζωοφόρος ἐξηγᾷ, καὶ περὶ τῆς ἑλληνικῆς καλλιτεχνίας ἐν γένει πραγματεύεται, καὶ ἐξηγεῖ, κατὰ τὰς δοκιμασίας πηγὰς, τὰς σχέσεις τῆς Χορηγίας, ἐξ ὧν ἐπήγαγε τὸ μνημεῖον τοῦτο. Ἡ μονογραφία αὕτη συνδεομένη καὶ ὑπὸ τριῶν λιθογραφικῶν πινάκων, εἶναι ἀξιόλογος σελὶς τῆς ἀρχαιολογίας, καὶ νέη ἀπόδειξις τῆς ἡδὴ καὶ ἀλλαχόθεν γνωστῆς ἀρχαιολογικῆς πολυμαθείας τοῦ συγγραφέως τῆς.

Τὸ τρίτον εἶναι πραγματεία περὶ τοῦ ἔν καὶ πότε ὑπῆρξεν ὁ Ὀμηρος, ὅποια ἡ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου δόξα τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων, ποία ἡ τύχη τῶν ἑσῶν αὐτοῦ, καὶ τίνας αἱ ἐπ' αὐτῶν ἐργασίαι, καὶ ἂν αἱ βιβλιοθήκαι τοῦ συνεγράψαντος ἢ ἐκ στηλῶν ἀπεικονιζομένην. Ὁ συγγραφεὺς ὑπὲρ τῆς ὑπέρβους τοῦ Ὀμήρου, ὡς ποιητοῦ τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσεύς, κηρυττόμενος, παραθέτει πολλὰς τῶν ἀρχαίων μάστιχα περικοπὰς πρὸς κήρυξιν τῶν λόγων τοῦ, καὶ ἐπιφέρει τῶν μεταγενεστέρων τὰ ὑπὲρ καὶ κατὰ συγγράμματα καὶ συστήματα, παραλείπων ὅμως κατὰ δυστυχίαν τὸ νεώτερον καὶ ἀξιολογώτερον πέντε, τὸ τὰ λοιπὰ ἀνακεφαλαιῶν, καὶ τὰς ἰσχυροτάτας ἀποδείξεις ὑπὲρ τοῦ προκειμένου προτείνον θέματος, τὸν πρῶτον τόμον τῆς ἱστορίας τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας τοῦ Μιούρ. Ἡ εἰσαγωγὴ αὕτη εἰς Ὀμηρον, εἶναι ἐν τούτοις πάσης συστάσεως ἀξία.

Τὸ τέταρτον εἶναι περιγραφὴ τοῦ ἐν Σύρῳ ἑλλ. παιδαγωγείου τοῦ Κ. Βαλέττα, ἐν ᾧ ὁ διευθυντὴς προσημαίνει περὶ τῆς θέσεως τῆς ἰδιωτικῆς ἐκπαιδεύσεως, καὶ περὶ τῆς εἰδικῆς τάσεως τοῦ παιδαγωγείου τούτου.

Τὰ τέσσαρα ταῦτα ποιήματα οὐδεμίαν ἔχουσι πρὸς ἄλλα ὡς ἐκ τῆς ὕλης σχέσιν ὁ κοινὸς ὅμως δεσμός· μεταξὺ αὐτῶν ὅστις μᾶς ἐπεισὶνὰ τὰ περιλάβωμεν εἰς ἐν, εἶναι ὅτι συνετάχθησαν ὑπὸ διευθυντῶν ἑλληνικῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων, καὶ εἰσὶ τὰ ἄμεσα τῆς ἐπιδότησεως τῶν σχολείων τούτων τεκμήρια, διότι ἡ ἐκπαίδευσις, ὅπως ἐπιτυχάνη, ἀπαιτεῖ δύο τινα, ὁρῶν ὀργανισμόν, καὶ σοφούς τοὺς προϊσταμένους αὐτῆς.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ λόγος περὶ ἐκπαιδεύσεως, δὲν κρίνομεν ἐκτὸς τοῦ προκειμένου νὰ ἀναφέρωμεν ἐν παρόδῳ περὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις δημοτικοῦ σχολείου τῶν Κοραϊσίων, τὸ ὅποιον, μόλις πρὸ ἐνός ἔτους ἰδρυθὲν, ἐπέφερε καρπὸν· ἀξιότιμος πολλοῦ λόγου ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην διεύθυνσιν τῆς Κυρίας Πυλότημας Κουσκούρη. Πιερρυνθέντες εἰς τὰς τελευταίας ἐξετάσεις, ἐθχυμάσμεν τῶν αὐτῶν καὶ τὸν ἐμφαντικὸν τρόπον μεθ' οὗ ἀνεγίνωσκον καὶ αἱ μικροτέρας ἡλικίας μαθήτριά, καὶ

τὴν ἐτοιμότητα, καὶ τὸ προσφύς τῶν ἀποκρίσεων εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὴν γεωγραφίαν, καὶ τὴν ἀριθμητικὴν, καὶ τὴν ἱερὰν ἱστορίαν, καὶ τὰ ἄλλα μαθήματα. Δὲν ἐθαυμάσαμεν δὲ μόνον ἡμεῖς, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι σοφοὶ ξένοι γραψάντες αὐθόρμητως περὶ τοῦ τοῦ τὰς γνώμας τῶν, ἐξ ὧν ἀναφέρομεν μίαν μόνον, τὴν ἐφεξῆς.

« Vidi con vera ammirazione questa scuola, il modo, la copia, e l'esito felice dell'insegnamento. Possa Iddio benedire questa istituzione di tanto vantaggio al popolo, e di gloria al governo.

29 Settembre (11 Ottobre) 1852.

A. D. FRANCESCO NARDI.

Professore o decano dell' universita imperiale di Padova.»

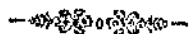
Ἰῆτοι·

« Ἴδον μετ' ἀληθοῦς θαυμασμοῦ τὴν σχολὴν ταύτην, τὸν τρόπον, τὸν πλοῦτον, καὶ τὴν εὐτυχῆ ἔκδοσιν τῆς διδασκαλίας. Εἰδ' εὐλογῆται ὁ θεὸς τὸ κατὰ τὴν ταύτην, πλείστην μὲν ὠφέλειαν εἰς τὸν λαόν, ὁδὸν δὲ εἰς τὴν κυβερνήσιν παρέχον!

Τὴν 29 Σεπτεμβρ. (11 Ὀκτωβρ.) 1852.

A. D. Φραγκίσκος Νάρδης.

Καθηγητὴς καὶ Πρύτανης τοῦ αὐτοκρατορικοῦ πανεπιστημίου τῆς Πάδουας.»

ἈΘ. Χριστοπούλου νέα συγγράμματα.

Ὡς μελωδία παρελθουσῶν ἡμερῶν, μελωδία προσφιλὴς εἰς τὰς ἀκοάς μας, ἀντηγεῖ παρ' ἡμῶν τοῦ Χριστοπούλου τὴ ὄνομα. Οὗτος ἦτον ἡ μελιθρογὰς ἀδὼν, ἥτις, ὡς μαντεύσασα τὴν ἡὺ διὰ τοῦ προφητικοῦ τῆς ἐμπνεύσεως δόξου, ἔρχισε ψάλλουσα τὸν ὅδεον ἐνὶ τῷ σκότειν ἐπεκράτει εἰσέτι περὶ ἡμῶν. Καὶ τὸν ἡκούομεν τότε πλήρεις τρυφῆς καὶ ἀγαλλιᾶσεως! Ἀλλ' ἐκτοτε ἤχησε σάλπιγξ πολέμου· ἐκτοτε ἀλαγμοὶ θριάμβου, ἀγωνιόντων κραυγαί, ἐκρηγνύμενοι πύλων ἐκπυρσοκροτήσεως· ἐκτοτε τῆς μορρώσεως νέου κόσμου αἱ θόρυβοι, τῶν ἀσυναρτήτων στοιχείων ἡ σύγκρουσις, καὶ αἱ ἀσθμαίνουσαι φιλοδοξίαι, καὶ αἱ μύριοι δύσχητοι κωγυμοὶ, κατεσάφισαν τὴν γλυκεῖαν ἐκείνην φωνήν, καὶ ἐβύβαν εἰς λήθη αὐτήν, Ἀλλ' ὁ σάκις μέλος τι ἐκ τῶν καθάρων ἐκείνων καταβῆ εἰς τὰς καρδίαις ἡμῶν ἐν μέσῳ τῆς πέριξ ἡμῶν παντοίας κακοφωνίας, αἱ καρδίαι σκιρτώσι, καὶ ἀναπνεύουσι μετὰ χαρᾶς τὴν μακρόθεν πνεύσαν ἐκείνην τῆς ἀγνῆς ποιήσεως αὐρὰν· διὰ τοῦτο μᾶς ἦτον ἀδύνατον νὰ ἰδῶμεν

μετ' ἀδιαφορίας τὴν δημοσιεύσιν τοῦ Κ. Κοριτζᾶ ἡμεῖς, ὑποσχόμεναι ὁλόκληρον σύγγραμμα τοῦ σοφιστοῦ καὶ μελιφάρου ἡμῶν ἀνακρίοντες, μεταβαλλόμενοι εἰς ἱστορικὸν καὶ ἀρχαιολογικόν, καὶ ἀναλαμβάνοντες, ἀφ' οὗ ἀπέδειξε τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος διαδεχθὲν ἀπὸ τῶν προπατέρων αὐτοῦ τὸ δῶρον τῆς γενεᾶς παύσεως, νὰ τὸ ἀποδείξῃ ὁμοίως διαδεχθὲν καὶ τὸ ῥήμα, καὶ τὴν προφητείαν καὶ τὴν γλώσσαν ἐκείνων. Ὁμοίως μετὰ χαρᾶς περιμένομεν καὶ τὰς μεταφράσεις τοῦ ποιητοῦ ἡμῶν ἐκ τοῦ Ὀμήρου, τῆς Σαπφύου, καὶ τῶν ἄλλων, οὐχὶ διὰ συμμερίζομεθα ἐντελῶς τὰς περὶ τῶν δεκαπεντασυλλάβων στίχων, καὶ ἐν γένει τὰς περὶ μέτρων θεωρίας τοῦ, ἀλλὰ διότι κέκτηται ἡ βιβλίον ἀνώτατον ὅτι ἀναπληροῖ καὶ ὑπερτερεῖ πᾶσαν θεωρίαν, τὴν ὑπερτάτην τῆς στιχογραφίας γὰρ καὶ ἀκριβέειαν.

ἈΠΟΚΕΛΕΙΣ.

—o—

Ὁ Ἕλλην καὶ φιλέλλην Ἀθανάσιος Χριστοπούλου, ἡκούων πρὸ χρόνων πολλῶν μετ' ὀλίγου τῆς ψυχῆς τοῦ πολλοῦ ξένου νὰ διασφύρου ἀτυχήτως καὶ νὰ λέγων, αἱ οἱ σαρμεννοὶ τῶν ἑλλήνων ἀπόγονοι δὲν ἐφίλαξεν τὴν προφητείαν τῶν φωνηέντων καὶ διαβόλων ἐπιστὰς καὶ πολλὸν συμφώνων τῆς ἀρχαίας γλώσσας· καὶ ὅτι ἡ ἀληθινὴ προφορὰ τῶν φωνηέντων εἶναι τὰ γὰ ἐκείνη, τὴν ὅποιαν οἱ ἐρασιμῆται προσφέρουν· καὶ ὅτι πολλὰ σύμφωνα πάλιν τὰ προσφέρουν γνησιώτερα καὶ κατὰ τοὺς παλαιούς Ἕλληνας οἱ ἀκρίτοι, αὐτοὶ καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι· παραλαβόμενοι μὲν ἀνεχόμενοι· ἡ ἀκούη ὁ ζήλωτης τῆς ἑλληνικῆς ὁδοῦ καὶ τῆς ἀμύμητον γλώσσης τῶν προγόνων τοῦ, ἐπεχειρήθη πρὸ ἐξῆς τοῦ τῆς τελευταίας τοῦ ν' ἀπολογηθῆ εἰς τὴν ἄδικον αὐτὴν συκοφαντίαν κατὰ τῆς παλαιᾶς γλώσσας ὡς πρὸς τὴν προφητείαν, ὅχι βέβαια μ' ἐπιχειρήματα σοφιστικὰ, προερχόμενα ἐκτὸς ἀπὸ ἀκαίρων ἐθνικῶν φιλοτιμιῶν, ἀλλὰ μετ' ὅλους ἀνυπερβήτους, σαρμίζομενοι εἰς αὐτὴν τῶν πραγμάτων τὴν φύσιν, καὶ τὴν διανοημένην μὲν ἀπὸ τοὺς μεταγενεστέρους Ἕλληνας, φεγόμεναι δὲ ἀλόγως ὡς βύρβαρον, καὶ μεταξὺ τῶν λεγομένων κλαδικῶν γλωσσῶν νὰ συγκαταλέγῃ μὴ δοκίμεν κα. τ. λ. νὰ τὴν ἀποδείξῃ ὅτι καὶ αὕτη δύναμις, ἂν ἔχῃ τήσων ἐνεργείαν, δὲν εἶναι καθόλου κατωτέρα κατὰ τὰ πλεονεκτήματα ἀπὸ τῆς παλαιᾶς, ὡς παρὰ τοῦ ἀπὸ τῆς ἰδίας πηγῆς ἰδὲν καὶ ἐκείνη, καὶ νὰ τὴν ἀποδείξῃ ἀπὸ τῶν κατηγοριῶν τὴν γλῶσσαν ἀνωτέραν, εὐτροφεωτέραν καὶ ἐπιτηδευστέραν εἰς ἀνάπτυξιν παντὸς εἶδους ἰδέας, ὡς φαίνεται τρανότερα ἀπὸ ὅσα ὀλίγα ἐγράψεν ὁ ἴδιος.

Τὸ τελευταῖον λοιπὸν τοῦτο πᾶν τοῦ μακαρίου Χριστοπούλου ἐπιγραφόμενον *Ἑλλ. ἱερὰ ἀρχαῖα ὁλοκλήματα περιλαμβάνει* α. Ἑλλήνων ὄνομα καὶ γένος δ'. Ἑλλήνων γράμματα καὶ πῶς ἐσχηματίσθησαν γ'. Ἀνασκευὴ τῶν ἑλλήνων ὅτι οἱ τωρινοὶ Ἕλληνας δὲν προσφέρουν ὡς οἱ παλαιοὶ τῶν προγόνων, καὶ ἀπόδειξιν ἀναντιρρήτων ὅτι τοῦτοι μ' ἐκείνους συμφωνοῦν κατὰ πάντα ὡς πρὸς τὴν προφορὰν δ'. γλῶσσαν Ἑλλήνων παλαιῶν καὶ νέαν, καὶ ὅτι ἡ γλῶσσα κατὰ φύσιν δὲν μὲν αὐτῇ, ἀλλὰ μετ' ὅσον καὶ ἀνεπαίσθητος ἀλλ' αἶψα εἰ. τὸ πῶς ἡ κοινὴ τῆς τωρινῆς Ἑλλάδος γλῶσσα κατὰ γένος καὶ κατὰ λόγον ἐλάττω τὸ πρὸν τῆς σχήμα, καὶ πόσα εἶδη παραλλαγῶν τὴν ἐχρησίσθησαν διὰ νὰ ἐνδύθῃ μετ' ὅσον κομψόν τῆς ἑδῶν ζ'. α. κατὰ πρόθεσιν τάχους ἀνθρώπων σπουδαίων, δύναται γλῶσσα νὰ ἀπορροθῇ καὶ ὡς τοιαύτη νὰ διακρίνῃ καὶ ἂν αἱ γλῶσσαι ἀπεκλύσονται καὶ σπουδαιότερα θεωροῦμεν εἶναι· πύσει ὁραταὶ καὶ καλαί· ἡ. δεῖξιν πραγματικὴν ὅτι ἡ κοινὴ τῶν τωρινῶν Ἑλλήνων γλῶσσα δὲν βλαβερίζει κατὰ τοὺς ἐρασιμῆτας ἢ καὶ κατ' ἄλλους, ἀλλὰ μάλιστα ἐλκενίζει ἀττικίζουσα, δωρίζουσα, αἰολίζουσα, ἰωνίζουσα. Τέλος περὶ ὁμοεισεῖας καὶ μυστηρίων τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων κα. τ. λ.

Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὴν νεότητά καὶ ἀμαζύουσαν τοῦ ἡλικίου πολλὰ καὶ ἐδοκίμασε νὰ μεταρραπῇ τὸν πατέρα τῆς ποιήσεως Ὀμηρον εἰς στίχους ὁμοιοκαταληκτοῦς, ὁμοίους μετ' ἐκείνους τῶν ἰδίων ποιημάτων τοῦ, καὶ μ' ὅλην τὴν τὴν ἐξοχὸν δύναμιν καὶ διαθέσιν πρὸς τὴν ποιήσιν δὲν ἠμύρεσε νὰ ἐπιτύχῃ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ, διηλαθῇ νὰ μὴ φανῇ ὅτι τὸ ἔργον εἶναι μεταφράσις, ἀλλ' ἰδὲν αὐτόχρημα πρωτότυπος, μετέφρασεν ὅλην πρὶν τῆς θανάτου τοῦ α τῆς Ἰλιάδος στιχογραφίαν εἰς στίχους δεκαπεντασυλλάβους, καὶ ἀνομοκαταληκτοῦς, ὅλων νὰ δεῖξῃ πραγματικώτερον εἰς τοὺς ἀρχαιολογικοὺς νέους, ὡς φαίνεται εἰς τὴν σύντομον πρόλογον τῆς μεταφράσεως, ὅτι τὸ εἶδος τῶν στίχων τούτων εἶναι ἀρχαιότητα τῶν προγόνων τοῦς συνήθειαν, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ τοὺς δώτῃ ὡς καὶ ἀφορμὴν νὰ γυμνασθῶσι αὐτοὶ τελειότερα, ὡς νεώτεροι, καὶ δυνάμεναι ν' ἀντέχωσιν εἰς τοὺς πόνους περισσώτερον.

Τοῦτο λοιπὸν τὸ στοιχεῖον τῆς α. βιβλιοθήκης τοῦ ἡλικίου μεταφραστικῶν καὶ συνδεομένων μετ' ὅλους ἀναγκαίως σημειώσεως πρὸς καλλιτέραν σφάνειαν τοῦ καιμένου, καὶ τὴν προηγούμενον σπάνιον τοῦ πόνημα πρὸ πολλοῦ ἐπιθυμῶν νὰ μὴ συνταφῶσιν εἰς τὸν ψυχρὸν τάφον μετ' ὅσον συγγράμματα διὰ πάντα, καὶ οἱ ὁμογενεῖς τοῦ νὰ στερηθῶσι τὰ τελευταῖα αὐτὰ τοῦ νόου τοῦ σπουδαιώτατα γεννήματα, ἐβαλα κατὰ νόον νὰ τὰ ἐκδώσιν. Στερούμενος ὅμως χρηματικῶν μέσων, ἄρματα ἕως τῶρα. Ἐρῶν δὲ πρὸ ὀλίγου ἀγαθὸν καὶ φιλόκαλον ἄνδρα ὁμογενῆ καὶ πρόθυμον νὰ καταβάλλῃ τοῦ τύπου τὰ ἀνγκαῖα ἐξοδα, εὐθὺς καὶ δημοσιεύσιν τὸ βιβλίον χρήσιμον πόνημα μαζί μετ' ὅσον εἶον τοῦ συγγράμματος. Ἀλλ' ἔπειδὴ καὶ δὲν ἐχρημάτισεν ὁ μακαρίτης κοινῶς νόος καὶ παιδείας ἀνδρῶν, δὲν ἠμύρεται νὰ μὴ προσάξῃ τὸν βίον τοῦ, καὶ τὰς περιπετειὰς τοῦ. Προστούτοις ἐπισυνάπτεται καὶ ἡ διὰ στίχων μεταφράσις καὶ ὀλίγων ἀποσπασμάτων τῆς Σαπφούς καὶ τοῦ Ἡρόδοτου, ὅστε ὅλα ὅλα σχηματίζουσι τόμον ὀρθοῦ μεγέθους περιλαμβανόμενον περὶ πέντε ἡκοσι καὶ πέντε τοῦ τύπου κόλλας. Πρὸς ἀπάντησιν δὲ τῶν τυπικῶν ἐξόδων προσδιορίζεται ἡ τιμὴ διὰ

καὶ ἀπόδειξιν ἀναντιρρήτων ὅτι τοῦτοι μ' ἐκείνους συμφωνοῦν κατὰ πάντα ὡς πρὸς τὴν προφορὰν δ'. γλῶσσαν Ἑλλήνων παλαιῶν καὶ νέαν, καὶ ὅτι ἡ γλῶσσα κατὰ φύσιν δὲν μὲν αὐτῇ, ἀλλὰ μετ' ὅσον καὶ ἀνεπαίσθητος ἀλλ' αἶψα εἰ. τὸ πῶς ἡ κοινὴ τῆς τωρινῆς Ἑλλάδος γλῶσσα κατὰ γένος καὶ κατὰ λόγον ἐλάττω τὸ πρὸν τῆς σχήμα, καὶ πόσα εἶδη παραλλαγῶν τὴν ἐχρησίσθησαν διὰ νὰ ἐνδύθῃ μετ' ὅσον κομψόν τῆς ἑδῶν ζ'. α. κατὰ πρόθεσιν τάχους ἀνθρώπων σπουδαίων, δύναται γλῶσσα νὰ ἀπορροθῇ καὶ ὡς τοιαύτη νὰ διακρίνῃ καὶ ἂν αἱ γλῶσσαι ἀπεκλύσονται καὶ σπουδαιότερα θεωροῦμεν εἶναι· πύσει ὁραταὶ καὶ καλαί· ἡ. δεῖξιν πραγματικὴν ὅτι ἡ κοινὴ τῶν τωρινῶν Ἑλλήνων γλῶσσα δὲν βλαβερίζει κατὰ τοὺς ἐρασιμῆτας ἢ καὶ κατ' ἄλλους, ἀλλὰ μάλιστα ἐλκενίζει ἀττικίζουσα, δωρίζουσα, αἰολίζουσα, ἰωνίζουσα. Τέλος περὶ ὁμοεισεῖας καὶ μυστηρίων τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων κα. τ. λ.

Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὴν νεότητά καὶ ἀμαζύουσαν τοῦ ἡλικίου πολλὰ καὶ ἐδοκίμασε νὰ μεταρραπῇ τὸν πατέρα τῆς ποιήσεως Ὀμηρον εἰς στίχους ὁμοιοκαταληκτοῦς, ὁμοίους μετ' ἐκείνους τῶν ἰδίων ποιημάτων τοῦ, καὶ μ' ὅλην τὴν τὴν ἐξοχὸν δύναμιν καὶ διαθέσιν πρὸς τὴν ποιήσιν δὲν ἠμύρεσε νὰ ἐπιτύχῃ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ, διηλαθῇ νὰ μὴ φανῇ ὅτι τὸ ἔργον εἶναι μεταφράσις, ἀλλ' ἰδὲν αὐτόχρημα πρωτότυπος, μετέφρασεν ὅλην πρὶν τῆς θανάτου τοῦ α τῆς Ἰλιάδος στιχογραφίαν εἰς στίχους δεκαπεντασυλλάβους, καὶ ἀνομοκαταληκτοῦς, ὅλων νὰ δεῖξῃ πραγματικώτερον εἰς τοὺς ἀρχαιολογικοὺς νέους, ὡς φαίνεται εἰς τὴν σύντομον πρόλογον τῆς μεταφράσεως, ὅτι τὸ εἶδος τῶν στίχων τούτων εἶναι ἀρχαιότητα τῶν προγόνων τοῦς συνήθειαν, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ τοὺς δώτῃ ὡς καὶ ἀφορμὴν νὰ γυμνασθῶσι αὐτοὶ τελειότερα, ὡς νεώτεροι, καὶ δυνάμεναι ν' ἀντέχωσιν εἰς τοὺς πόνους περισσώτερον.

Τοῦτο λοιπὸν τὸ στοιχεῖον τῆς α. βιβλιοθήκης τοῦ ἡλικίου μεταφραστικῶν καὶ συνδεομένων μετ' ὅλους ἀναγκαίως σημειώσεως πρὸς καλλιτέραν σφάνειαν τοῦ καιμένου, καὶ τὴν προηγούμενον σπάνιον τοῦ πόνημα πρὸ πολλοῦ ἐπιθυμῶν νὰ μὴ συνταφῶσιν εἰς τὸν ψυχρὸν τάφον μετ' ὅσον συγγράμματα διὰ πάντα, καὶ οἱ ὁμογενεῖς τοῦ νὰ στερηθῶσι τὰ τελευταῖα αὐτὰ τοῦ νόου τοῦ σπουδαιώτατα γεννήματα, ἐβαλα κατὰ νόον νὰ τὰ ἐκδώσιν. Στερούμενος ὅμως χρηματικῶν μέσων, ἄρματα ἕως τῶρα. Ἐρῶν δὲ πρὸ ὀλίγου ἀγαθὸν καὶ φιλόκαλον ἄνδρα ὁμογενῆ καὶ πρόθυμον νὰ καταβάλλῃ τοῦ τύπου τὰ ἀνγκαῖα ἐξοδα, εὐθὺς καὶ δημοσιεύσιν τὸ βιβλίον χρήσιμον πόνημα μαζί μετ' ὅσον εἶον τοῦ συγγράμματος. Ἀλλ' ἔπειδὴ καὶ δὲν ἐχρημάτισεν ὁ μακαρίτης κοινῶς νόος καὶ παιδείας ἀνδρῶν, δὲν ἠμύρεται νὰ μὴ προσάξῃ τὸν βίον τοῦ, καὶ τὰς περιπετειὰς τοῦ. Προστούτοις ἐπισυνάπτεται καὶ ἡ διὰ στίχων μεταφράσις καὶ ὀλίγων ἀποσπασμάτων τῆς Σαπφούς καὶ τοῦ Ἡρόδοτου, ὅστε ὅλα ὅλα σχηματίζουσι τόμον ὀρθοῦ μεγέθους περιλαμβανόμενον περὶ πέντε ἡκοσι καὶ πέντε τοῦ τύπου κόλλας. Πρὸς ἀπάντησιν δὲ τῶν τυπικῶν ἐξόδων προσδιορίζεται ἡ τιμὴ διὰ

τούς σπουδαίους καὶ φιλοκλήλους συνδρομητάς τῆς
Πρωτεύουσας δραχμὰς πέντε ἀρ. 5.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 12 ᾠδίου 1852.

Ὁ Ἐκδότης
Ν. ΚΟΡΙΤΖΑΣ.

ΕΛΕΓΕΙΟΝ.

(Κατὰ μίμησιν τοῦ R. Burns.)

I.

Ταπεινὸν ἄνθος τοῦ ἀγροῦ μὲ κινυρόχρουν στέμμα,
Τῆς πλάνης μὲ παρέσυρε τ' ἀπρόσεκτόν μου βλέμμα,
Κ' ἐπάτησα τὸν νέον σου κορμὸν μὲ βαρὺν πόδα,
Καὶ τὴν σπυρτὴν σου καλλονὴν ἐμάραν' ἀκουσίως;
Ὅτ' αὖ μαραίνει ξίφ' ἀφ' ὀφθαλμοῦ κρύου
Τῶν κήπων μὲς τὰ ῥόδα.

II.

Πρὶν καταστρέψω τὸν κορμὸν καὶ τὸ γλυκὺ σου χρῶμα,
Ἢ γλιῦδ' ἐσθ' ἵκετ' ἐπὶ γλαφυρὸν τῆς σῶμα,
Καὶ μὴν αὐτὴ ἐλαφρῶς σ' ἐπείξῃ τὰ φύλλα.
Μὴ μίθην ἦνοιγε χαρὰς τὸ νέον πτέρωμά της;
Καὶ ἐχαιρετῶν τὴν αὐγὴν τὰ κελαδήματά της
Φαίδρα καὶ Ἑρωτύλα.

III.

Ὡς τόσα ἄνθη τοῦ ἀγροῦ καὶ σὺ ἐλαῖες θάλλεις,
Τὸ ψῦχος περιέβλεπε τὸ τρυφερόν σου κάλλος,
Ἄλλ' εὐτυχῶς διέφυγες τὴν ῥοὴν τῆς καταχνίδος
Καὶ ἀνυψούσθ' ἔσχον ἐν μέσῳ τῶν ἀνθέων,
Κ' ἐστάλιζες κ' ἐφαίδρυνες, ὡς ἄνθος χάρην πνέον,
Τὸ στήθος τῆς πατρίδος!

IV.

Τὸν στέφανόν σου ἔθαψεν ἡ λάμψις τοῦ ἡλίου,
Πλήρη ψεκάζων τρεμουσιῶν ἐφ' ἑαυτοῦ δακρύου.
Ἐπέπρωτο νὰ συντριβῇ, ὡς ἄνθος τῶν βουνῶν μου,
Νὰ σπινθηρῇ τὸ φύλλωμα καὶ τὸ γλαυκὸν σου χρῶμα,
Καὶ μετ' ἄλγος τὸ μικρὸν νὰ σὲ καλύψῃ χῶμα.
Ἐμπρὸς τῶν ὀφθαλμῶν μου!

V.

Φεῦ! οὕτω τῆς νεότητος τὸ νέον κρῖνον πίπτει,
Κ' ἡ κόρ' ἡ ἀπροστάτετος εἰς δόλον ὑπακύπτει!
Ὅπως τοῦ νέου ποιητοῦ τὸ ἔαρ φυλλορρέει,
Τὰ ἄσπρα καὶ τοῦ πνίγουσιν οἱ στρόβιλοι τοῦ βίου,
Καὶ ἔν' ἐσπέρας καλαδῶν τὴν δόσιν τοῦ ἡλίου
Μαραίνεται κ' ἐκπνέει!

26. Φεβρουαρίου 1850.

Χ. Α. Παρμενίδης.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΗΣ Ν. ΠΑΝΔΩΡΑΣ.

Τῷ Κ. Γ'... εἰς Σ'...

Ἐλάβομεν τοὺς στίχους τοὺς ὁποίους ἐπι-
θυμεῖτε νὰ δημοσιεύσωμεν διὰ τῆς Ν. Πανδώρας.
Εἰς ἀπάντησιν δὲ ἐπιτρέψατε πρὸς ἡμᾶς νὰ
σᾶς κοινοποιήσωμεν τὴν ἐπομένῃ ἐπιστολῇ
τοῦ ἐνδόξου Chateaubriand, ἀποκριθέντος πρὸς
τινα Alcialor ἀποστελλαντα ἐπίσης πρὸς αὐτὸν
στίχους.

«Κύριε! ἀνέγνων μετὰ πλείστης εὐχαρι-
στήσεως τοὺς στίχους τοὺς ὁποίους εὐμενιστῶ-
θέντες μ' ἐστείλατε. Περιγράφετε ἀξιολόγως
τοὺς ποιητάς. Ἄλλ' ἐπειδὴ ζητεῖτε μετὰ παρ-
ρησίας τὴν γνώμην μου, θέλω σᾶς εἰπεῖ αὐτὴν.
Ὅποιαδήποτε καὶ ἂν ᾖ ἡ ποιητικὴ μεγαλο-
φυΐα μεθ' ἧς ἐπροίκισεν ὑμᾶς ὁ οὐρανός, καὶ ἡ
περὶ τῆς ὁποίας κρίσις θέλει μόνον μορφωθῇ
σὺν τῷ χρόνῳ καὶ μετὰ τῇ ἐκδοσὶν μεγάλῃ
ἀριθμοῦ στίχων, δὲν θέλω σᾶς συμβουλεύει
ποτέ, ὡς καὶ εἰς οὐδὲν ἄλλον θέλω πώποτε
συμβουλεύσει, νὰ εἰσέλθῃτε εἰς τὸ φιλολογικὸν
στάδιον. Τὸ κατ' ἐμὲ, μακάριος ὃν οὐδὲ λῆξιν
ἔγραψον ἐπὶ ζωῆς μου! Δὲν ἠσθάνθην πώποτε
τὴν καταφλέγουσαν ὑμᾶς δίψαν τῆς δόξης,
παρετήρησα ὁμῶς ὅτι, μεταξὺ ἐνός ἑκατομυ-
ρίου ἀνθρώπων συγγραφότων ἀνὰ πᾶσαν ἑκα-
τονταετηρίδα, μόλις δύο ἢ τριῶν ἐπιζῇ τὸ ὀ-
νομα. Θέλετε νὰ κερδήσατε τὸ λαγεῖον τῆς
φήμης; ῥίψατε τὸν κύβον· προσέξατε ὁμῶς μὴ
ἀποτύχητε. Ἔχομεν παραδείγματα φρικτῶς τῆς
δυστυχίας ἧτις ἐπηρεχολούθησεν ἐλπίδας μα-
ταιωθείσας.

Ἐπειδὴ μὲ ὠμολήσατε, κύριε, περὶ φύλας,
ἐνόμισα χρέος μου νὰ ἐκπληρώσω τὰς ὑποχρε-
ώσεις αὐτῆς. Καὶ δὲν θέλουσι μὲν ἐλαττώσει
τὸ θάρρος σας, θέλουσιν ὁμῶς ἰσως σᾶς ἐμπο-
δίσει τοῦ νὰ κατακρημνισθῇτε τυφλῶς εἰς τὴν
ποίησιν, πρὶν συμβουλευθῇτε ἐπὶ
μακρόν χρόνον τὸν νοῦν καὶ τὰς
δυνάμεις σας.

Ἐν Παρίσι, τὴν 20 Μαρτίου 1836.»

Παροράματα τοῦ Φυλλ. ΞΕ'.

Σελ. 403 nisi est — nisi ut

- » Κ. Ζαμπέλιον — τοῦ Κ. Ζαμπέλιου
- » 404 τὸ πρῶτον ὕπερ — τὸ πρῶτον τοιοῦτον
εἶδος ὕπερ

